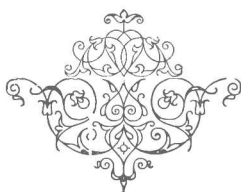

DR STANISŁAW TOMKOWICZ.

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM GRONA KONSERWATORÓW.

W DRUKARNI C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

pod zarządem Józefa Filipowskiego.

1899.

BIBLIOTEKA
CYFROWA

III 34172

1270

OSOBNE ODBICIE Z »TEKI GRONA KONSERWATORÓW«.

III 3488/17

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

Jeżeli znikają nieraz napisy kościołów i gmachów publicznych, to napisy domów mieszkalnych na daleko większe narażone bywają niebezpieczeństwo. Padają one ofiarą ciągłych przeróbek i reparacyj nieuniknionych tam, gdzie wygoda mieszkańca najważniejszy wzgląd stanowi. Często nieopatrzność mało oświeconych robotników zaciera na bramach i gmachach nawet ślady liter, które należą do starego napisu. Tynkując domy niejednokrotnie zakrywa się warstwą wapna i pobiałki nawet tablice ozdobne w ściany wmurowane. Z tego powodu zanotowanie istniejących jeszcze dziś napisów może nie jest bez znaczenia. Przy tem trzymałem się zasady jak najściślejszej wierności. Każdy wiersz odpowiada wierszowi rzeczywistego napisu, zachowane są, o ile tylko się dało, kształty liter, ich odmiany, wzajemny do siebie stosunek wielkości i rodzaje pisma. Uwzględniono też użyte w oryginale skrócenia i znaki. Spis niniejszy obejmuje wszystkie znane mi napisy zewnątrz i wewnątrz domów Krakowa i przedmieść. Jeden napis, ostatni w szeregu, pochodzi z dawnego pałacu biskupiego na Prądniku a jest dziś przechowany w Katedrze na Wawelu. Do napisów zaliczyłem daty i monogramy lub litery początkowe dodawane do herbów i znaków. Jako granicę końcową przyjąłem r. 1850. Wyjątek, dla kilku późniejszych napisów uczyniony, zdawał się koniecznym ze względu na ich znaczenie ogólnie dziejowe, lub ważność dla historii miasta albo budynku. We właściwych też miejscach zamieściłem napisy zagubione, o których doszła mi wiadomość, oznaczając je drobniejszym drukiem, i podając, z kąd tekst zaczerpnąłem. — Na kilka nieznanych mi inskrypcyj zwrócili uprzejmie moją uwagę pp. Dr Klemens Bąkowski, adwokat w Krzeszowicach i Adam Kajzy, urzędnik Magistratu krakowskiego, którym na tem miejscu wyrażam szczerę podziękowanie.

Napisy zgrupowałem według placów i ulic, przed każdym zaznaczyłem dzisiejszą liczbę oryentacyjną budynku, na którym jest umieszczony lub do którego się odnosi.

W Krakowie, w grudniu 1898 r.

Dr Stanisław Tomkowicz.

Rynek.

— L. 1. Wieża ratuszowa. Tablica, zdaje się drewniana, od strony wschodniej ku Sukiennicom:

EX MUNIFICENTIA
CELSISSIMI PRINCIPIS
CAJETANI SOŁTYK
EP. CRACOVIENSIS DUCIS SEVER.
TURRIS ISTA NON MODICO SUMPTU
RESTAURATA FUIT A. 1784¹⁾

— Napis z izby pańskiej dawnego ratusza, patrz Bibl. Jag.

— L. 3. Sukiennice. W przejściu czyli ramieniu poprzecznym od ul. Szewskiej, w sklepieniu krzyżowym, kartusz rzeźbiony

kamienny; wśród skrętów, u góry i u dołu powtórzony znak mieszczański, a w środkowej tarczy napis:

F. RO
TE CLAUSI
ET FORO ME PAR
SPLIS D. IOACHIMVS
CZIEPIELOWSKI CŌ
SVL CRAC. SVMPTV
PROPRIO CLAVSIT
A. D. 1601

Wiadomość, że był w Sukiennicach i stanowił zamknięcie sklepienia bocznego pawilonu od strony wieży ratuszowej (a więc Syndykówki?): Łepkowski, Drobiaszi archeologiczne, *Gaz. codz.* Warsz. 1855 Nr 285). Łepkowski czyta początek: »Foro te clausi et foro me parsi«.

¹⁾ Dwa ostatnie wiersze dziś nieczytelne, według zapiski Grabowskiego (Kraków i jego okolice wyd. 5-te str. 330). Nie tak dawno tablica ze ściany południowej na wschodnią przeniesioną została.

— W kancelaryi Muzeum Narodowego na I. piętrze nad drzwiami kartusz rzeźbiony z kamienia pinczowskiego. W tarczy znak cechu szewców a w otoku napis:

15 FRATERNITAS 99 CONTVBERNII

oczywiście, że rozdzielone cyfry stanowią datę, która w tem położeniu wygląda na 1566; czytać ją trzeba w odniesieniu do środka tarczy. Kamień przeniesiony tu ze zburzonych jatek szewskich.

— W wieżycze od ul. św. Jana, w ścianie zwróconej ku podsieniom, tablica marmurowa:

BUDOWLA TA
ZE SKLEPÓW SUKIENNICZYCH
I TOWAROWYCH W R. 1257 PRZEZ
BOLESŁAWA WSTYDLIWEGO
USTANOWIONYCH
W R. 1306 PRZEZ
WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA ZATWIERDZONYCH
NASTĘPNIE W R. 1358 PRZEZ
KAZIMIERZA WGO KRÓLA POLSKIEGO
DWIEMA POSTRZYGALNIAMI POMNOŻONYCH
POD KONIEC W. XIV ZA PANOWANIA
WŁADYSŁAWA JAGIELŁY
PRACĄ MISTRZA
MARCINA LINDINTOLDEGO
W JEDNĄ CAŁOŚĆ UJĘTA
STAŁA SIĘ POD NAZWISKIEM SUKIENNIC
SKŁADEM TOWARÓW I OGNISKIEM HANDLU
W R. 1555 POŻAREM ZNISZCZONA
A W CZTERY LATA PÓŹNIEJ SZTUKĄ I PRACĄ
JANA MARYI Z PADWY
ODNOWIONA
PO POWTÓRNYM POŻARZE W R. 1589
WZNOŚ SIĘ NA NOWO W R. 1601 I 1602
STARANIEM RAJCÓW KRAK.
JOACHIMA CIEPIEŁOWSKIEGO
I
STANISŁAWA CYRUSA
W SROGICH NASTĘPNIE CZASACH
DLA OJCZYZNY I MIASTA
CHYLĄCĄ SIĘ PRZEZ DWA WIEKI
CORAZ BARDZIEJ DO UPADKU
RADA MIASTA KRAKOWA
POD PRZEWODNICTWEM
JÓZEFA DIETLA
W R. 1869 Z GRUNTU ODNOWIĆ POSTANAWIA
PO SZCZĘŚLIWEM ZAŚ Z POMOCĄ BOŻĄ
W CIĄGU TRZECH LAT POD PREZYDENTEM MIASTA

MIKOŁAJEM ZYBLIKIEWICZEM
WEDŁUG POMYSŁU I POD KIERUNKIEM BUDOWNICZEGO
TOMASZA PRYLIŃSKIEGO
W D. 1. PAŹDZIERNIKA R. 1879
DOKOŃCZENIU DZIEŁA
NA UŻYTEK SZTUK, PRZEMYSŁU I HANDLU
W CAŁOŚCI ODDAJE

— W wieżyczce od ulicy Brackiej, w ścianie zwróconej ku podsiemniom, tablica marmurowa:

AEDES HAE
EX CAMERIS PANNARIORVM
ET INSTITORVM
A. 1257
A BOLESŁAO DICTO PVDICO FVNDATIS
A. 1306
A VLADISŁAO LOCTICO CONFIRMATIS
ANNO DEMVM 1358 DVOBVS PANNORVM
TONSORIIS
A CASIMIRO MAGNO REGE POLONIAE
AVCTIS
SVB FINEM SAECVLI XIV REGNANTE
VLADISŁAO IAGELLONE
ARTE ET OPERA MAGISTRI
MARTINI LINDINTOLDE
TRASFORMATAE PANNITHECARV̄ NOINE ACCEPTO
IN VNVM COALESCVNT
EMPORIVM MERCATORVM
A. 1555 INCENDIO CONSVMPTRAS
QVATVOR ANNIS POST INSTAVRAT
ARTE EXIMIA
IOANNES MARIA PATAVINVS
A. 1589 ITERVM CONFLAGRATAS
INTERIECTO TRIENNIO
IOANNES (sic) CIEPIEŁOWSKI
ET STANISŁAVS CYRVS
CONSVLES CRAC. DENVO RESTITVNT
TEMPORVM DEIN INIQVITATE
IN PATRIAM ET VRBEM SAEVIENTE
PER DVO FERE SAECVLA
MAGIS MAGISQVE COLLABESCENTES
COLLEGIVM CONSVLVM CRACOVIAE.
A. 1869
PROCONSVLE IOSEPHO DIETL
RESTAVRANDAS DECERNIT
QVO QVIDEM OPERE TRIVM AÑORVM SPATIO
PROCONSVLE
NICOLAO ZYBLIKIEWICZ

ARTE VERO ET CVRA ARCHITECTI
THOMAE PRYLINSKI
D. 1 OCTOBRIS A. 1879 DEO IVVANTE
FELICITER CONSVMMATO
ARTIVM, INDVSTRIAE ET MERCATVRAE
VSVI DEDICAT.

— L. 7. Na fryzie nad bramą główną:

TECUM HABITA

— L. 9. W sieni nad podestem w pół schodów do I. piętra:

— L. 17. Na pierwszym piętrze stropy belkowane; na jednej z belek ma być data 1613, której nie odszukałem.

NAPISY ZAGUBIONE
na różnych budynkach mieszkalnych.

In foro cracoviensi:

- Non bene si domus haec cuiquam fabricata videtur;
Sic sinat hanc nobis, corrigat ipse suam.
- Ni Deus aedificet, frustra domus ulla paratur.
Felices cives datque facitque Deus.
- Infelicitas nemini objicienda.
- Bona opinio, dulcis pecunia.
- Adsit quisquis amicus.
- Mors deridet curas.
- Est Jupiter omnibus idem.
- Nescia torporis virtus.
- Desperata ne tentes. ¹⁾
- Perficienda aggredere. ¹⁾
- Ubi opes, ibi amici.
Vana mundi curiositas.
- Necessitas probat amicitias veras, fictas detegit.
- Instar si flammae arderent corda invida, sane
Non tanto in pretio ligna cremanda forent.
Wenn der Neid brennte wie ffeuer
So wer das holcz lang nicht so tewer. ²⁾

¹⁾ Porównaj ul. Kanonicza Nr 18.

²⁾ Niemieckie tłumaczenie w Apophthegmatach Zinkgrefa.

- Vetus hic et usitatus hypocritarum mos est, quod impietatis,
Cui ipsi maxime obnoxii sunt, alios eosque innocenter
Ac eo quoque nomine trucident. [accusent,
— Curiosum genus hominum ad cognoscendam vitam alienam,
Desidiosum ad corrigendam suam.

In aedibus Lihuaniae ducis Razeuilii:¹⁾

- Minus in parvis fortuna furit.
— Rebus parvis parva laetitia.
— Sola sub occiduo virtus manet orbe perennis
Omnia mortali coetera sorte cadunt.

(Z dzieła Bruin: »Praecipuae totius mundi urbes« Kolonia 1617. Księga 6 k. 43).

Ulica Floryńska.

- L. 9. Na dole, na fryzie drzwi kamiennych między dwoma izbami od dziedzińca, napis malowany:

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM

- L. 14. Hotel »pod Różą«. Na fryzie nad bramą:

STET DOMVS HÆC DONEC FLVCTVS FORMICA MÆIOS
EBIBET ET TOTVM TESTVDO PERAMBVLET ORBEM

- L. 15. W sieni głównej na parterze nad drzwiami do sklepu:

REMINISCERE

- L. 19. W sieni na dole wmurowany fragment tablicy z napisem:

. . . . TI QVÆ
. . . . NI 1597
. . . . SE SEPTEMBRI
O CŪ . POSE
PARARE

- Na I piętrze w sieni tablica marmurowa z napisem zniszczonym:

PETRVS DE ZAKLICZIN IORDAN
CAŃCIS CRACOVLEN. DOMVM
HANC VETVSTATE CONSVMP TAM
ET RVINAM PROPE IAM INEVNT EM
AB IPSA RVINA VINDICAVIT ET IN
FORMAM MELIOREM COMPOSITAM
ESSE VOLVIT AC DEMVM SVÆ

¹⁾ Nie wiadomo gdzie był ten dom; w wydaniu francuskim wymieniono: »en la maison du Duc Albert Razeuillius«.

SVORVMQVE SVCCESORVM
COMMODITATI SERVIRE IVSSIT
ANNO DÑI 1674

Oba napisy mają pochodzić z dawnego domu zburzonego przy ul. Poselskiej L. 8.

Plac Maryacki.

— L. 2. Nad wejściem do domu tabliczka marmurowa z napisem:

*R. R. Penitentiarum
Esiae Archiprlis B. V. Mariae
Sumptu Communitatis
eorundem restaurata
Ano Dni MDCCCXVIII*

* — L. 4. Probostwo N. P. Maryi.
Nad bramą frontową:

PATEAT
AMICIS ET MISERIS

W sieni głównej na parterze na tabliczkach marmurowych:

I CHRISTOPHOR₉ TRZCIENSKY
ARCHIP_{TER} INFVLAT₉ CRAC.
HANC PORTAM EREXIT
FORNICES CSTRVXIT TOTAQVE
DMVM REFORMIT D. XX OCTOBR.
A. D. 1618

II POST DUO SAECULA ELAPSA
DOMUM HANC SUO SUMPTU
IN MELIOREM ORDINEM INTRA ET EXTRA
REDEGIT ET ORNAVIT
IOS. VINCENT. LANCUCKI ARCHIP. INF.
SCHOLASTICUS CATHE. CRAC.
A. D. 1832

— L. 7. Nad bramą tabliczka marmurowa:

DOMVS RESIDENTIONALIS
RR. PP. MANSIONARIORVM ECCLESIAE
ARCHIPRSBLIS B. M. V. ANNO CHRĪ IA 70 ERECTA ¹⁾
INSIGNI DEINDE MVNIFICENTIA ILLVSTRSSMI
OLIM ET RNDSSMI DNI PETRI GEMBICKI EPĪ CRAC.
DVCIS SEVERIÆ PRÆSULIS ÆTERNA MEMORIA
DIGNISSIMI EX ORDINAŌE VLTIMAE VOLVNTATIS
ANNO DÑI 1660 RESTAVRATA DEMVM NOVO
HOC OPERE A. D. 1675 EXTERIVS DECORATA

¹⁾ Daty, widocznie później popsutej, dziś inaczej odczytać nie można.

* w domu tym mieszkał gen. Kruszeński z rodziny
vide Dębicki d. Tęty pokolenia Kr. 1896. str. 117.

Ulica Sienna.

— L. 5. Kamienica Arcybractwa Miłosierdzia. Zewnątrz nad bramą, na tabliczce marmurowej:

LAPIDEA
CONFRATERNITATI
MISERICORDIÆ
DONATA LIBERTATA ¹⁾
A. D. 1634

Ulica Grodzka.

— L. 1. W dziedzińcu pierwszym, mniejszym, w mur graniczny wmurowany kamień z napisem, który niegdyś był zewnątrz na odrzwiach bramy głównej:

FVRCHTE GOTT SO WIRD T DIRS I C
herb 3 gwiazdy WOL GEHEN HIER VND DORT. A. D. 1646
na belce poziomej R K

Litery prawdopodobnie oznaczają: Jan Celesta rajca krakowski.
Nad tem na środku tabliczka marmurowa z napisem:

*Po zupełnem zniszczeniu przez pożar
w dniu 18 lipca 1850
Dom ten z gruntu na nowo odbudował
Roku 1852 W. W.*

— L. 43. Na dolnej płaszczyźnie marmurowego zwornika odrzwi bramy głównej wjazdowej znak:

— L. 52. Gmach sądowy przy ś. Piotrze. W dziedzińcu głównym w skrzydle wschodniem, w fasadzie zwróconej ku zachodowi między oknami I piętra, tablica marmurowa czerwona z napisem:

IMMORTALE
BENEFICENTIÆ MONVMENTVM
ILLVSTR. ET REVERENDMI D.
ANDREÆ TRZEBICKI
EPISCOPI CRAC. DVCIS SEVER.
GRATA ANIMI
CONTESTATIONE REPOSITVM
A SOCIETATE IESV
ANNO GRATIÆ MDCLXX (?)

h. Łabędź.

¹⁾ Wyraz ostatni wyraźnie później dodany.

Pod herbem tablica szeroka a niska z marmuru czarnego z napisem:

NON OPVS EST PLACIDO MORTI PRÆLVDERE CANTV
VIVET IN HIS SAXIS TRZEBICIANVS OLOR

— Napis z Bursy Długosza, patrz Bibl. Jag.

— L. 54/56. Klasztor PP. Franciszkanek ś. Andrzeja. W dziedzińcu nad furta do klasztoru, ozdobną w odrzwia marmurowe rzeźbione, barokowe, w kartuszu eliptycznym marmurowym nad rytym orłem polskim napis wyryty:

D. O. M.

HAS MARMORIS VMBRAS B. SALOMEÆ REGINE (sic)
HALICIE SPLENDOR SERENAT QVÆ IMA NIVEO VIRTVTVM
CANDORE HAVSTO EX ALBO LESCO RE. POL. ET GRIMISLA'A
PRIÑ. RV'S'S PARENTIBVS IN LECHIA D. CLARAM ILLVSTRAVIT NVPTA
COLOMANO HVNG. REGIS FILIO SEMPER VIRGO 5 LVSTRA CONVIXIT: EO
MORTVO A PRANDOTA EPIS. CRA. AMICTV SACRO D. CLARÆ IN CLAVSTRO
A SE ZAWICHOSTI ERECTO CONSECRATVR DEO, SED VAGANTIBVS PER REGNVM SCIT
HIS ABIIT IN EREMVM VBI AD LAPIDEM VIR. MATRIS 7TENNIO SOLIDÆ SANCTIMONIAE
RELIQVIT VESTIGIA CVM MORITVR CÆLO NOVA ACCENDENTE SIDERA EXTIN
CTA EST A. 1268 17 9BRIS CORPVS EIVS QVOD REGNI METROPOLIS TENVIT A SA
CRARVM CÆTV VIRGINVM HVC EAM SECVTO IN ÆEDE D. FRANCISCI PONEN
DVM NISI PARENDO AVELLITVR BEATORVM ASSERTA NVMERO AB INNO
CÆNTIO (sic) X PON. MAX. A. 1673 CVRA MICHAELIS ET IOANNIS III
REGVM POL: SACRAM HANC CAVSAM PROMOVIT LIDVINA SA
LOMEA ZAMOISKA CONVENTVS ABBATISSA
SVB A. 1693 ¹⁾ QVO ANNO HIC ERECTVS LAPIS
CVM PERENNI BSMÆ PRINCIPIS MEMORIA.

— L. 57. Tak zwany Dom ś. Jacka, później Malarnia, dziś biura wojskowe. W dziedzińcu, w ścianie korpusu od pl. ś. Magdaleny, wysoko pod gankiem I piętra, tablica wmurowana, która według Hoszowskiego »Żywot Trzebieckiego«, była niegdyś nad dwoma oknami dolnego mieszkania w podwórzu. Napis na niej:

D. O. M.

STANISLAVS A BRZEZIE WOIENSKI
CANONICVS CRACOVIENSIS ARCHIDI
ACONVS PILECENSIS DOMVM HANC
BELLO SVETICO VASTATAM AC PER
ANNOS SEPTEM PLANE DERELICTAM
EVECTIS RVDERIBVS IMMENSA IM
MVNDICIE PVRGATA REFECTIS PARIE
TIBVS REPARATIS ÆEDIFICIIS ET OPERTIS
EFFOSSO PVTEO COMMODITATE OMNI
INTVS AC SECVRITATE FORIS PROSPECTA
VSVI VENERABILIS CAPITVLI RESTITVIT
ANNO SALVTIS MDCLXIV

¹⁾ Przerobione z pierwotnej daty 1673.

Na I piętrze w sali narożnej, w ścianie między oknami, wychodzącymi na ul. Kanoniczą (według Hoszowskiego »Żywot Trzebieckiego«, niegdys w ścianie naprzeciw okien, wychodzących na ul. Kanoniczą obok drzwi) tablica czarna marmurowa z monogramem z liter S A R i napisem:

STANISLAI AVGVSTI
Regis Poloniae Benevolens
ultro hic adesse dignatus
una cum Ppe Primato Rni
Fratre Svo Michaelae
C I E L E N P O T E N T I S S I M I
Mullisque Proceribus
Dramti Musico CANTATA
dicto de Titulo
S A L G M G N T na T K G N T I S
per Venc. cmtm. Sierakowski
Canonicum Cathr. Crac.
Lingua Nativâ adornato
MDCCLXXXVII XII kalendas Julias
Monumentu ad Perennitate
Idem gratus hospes posuit.

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

W sali pierwszego piętra (?), przy oknie wychodzącym na plac ś. Magdaleny, pierwszym od ul. Kanoniczej licząc, na tablicy marmurowej:

AD PERPETVAM REI MEMORIAM
ANTIQUISSIMAE AMICITIAE INTER POTENTISSIMOS POTENTISSIMOSQVE
POLONIAE ET PERSIAE REGES INCREMENTVM EXCELTISSIMI VIRI
HOSSEIN BEK SOLTANI GILANENSIS FILII, PERSARVM REGIS LEGATI
EXTRAORDINARII IVCVNDAM RECORDITIONEM. QVI INTROITVM
AVGVSTISSIMI IOANNIS III POLONIAE REGIS AD HANC METROPOLIM
PRO CORONATIONE SVA VENIENTIS DIE XXX MENSIS IANVARI AN. DNI
MDCLXXVI

EX HAC FENESTRA ASPEXIT
AC DIE ALTERA FVNVS GLORIOSISSIMORVM IOANNIS CASIMIRI ET MI-
CHAELIS POLONIAE REGVM DEDVCTVM
VIDIT
LAVTE AB HERO DOMVS HVIVS STANISLAO A BRZIEZIE WOIENSKI CANONICO
CRACOVIIENSI COLLATIONEM EXCEPIT, BIBIT, COMEDIT, LETABATVR (sic)
POSITVM

(podług nieścisłej kopii w Hoszowskiego »Żywot Trzebieckiego« z poprawkami z Grabowskiego teki »Cracoviensia«).

Przy schodach:

Quid Jovis ales vult? et eques quid? quid vitellus?
Stemmata sub trino splendet imago sacra
Et patris et Lechiaie regis, ducisque Litavûm
Cui similem nobis saecula nulla dabunt.
Hospes hic Augustus recreando moenia Craci
Viserat has aedes: sit memor iste lapis.

Cedite festivis ludentes ignibus Arcus,
Hic canitur Salomon, hinc domo iste Sion.

(Podług Grabowskiego teki »Cracoviensia«).

Na narożniku ozdobnym od ul. Kanoniczej i placu ś. Magdaleny,
na parterze, pod medalionem ś. Jacka, na tablicy marmurowej:

DIVO HIACYNTHO
CRACOVI. CATH. CANONICO
POSTEA
ORDINIS PRAEDICANTIVM COLLABORATORI
PATRONO REGNI POLONIAE
FECIT T. A.
ANNO 1716

(Podług Hoszowskiego »Żywot Trzebieckiego«).

Na narożniku od ulicy Grodzkiej i placu ś. Magdaleny, podobna
ozdoba, medalion z popiersiem ś. Bronisławy i tablica z monogramem
MARIA, reszta napisu zatarta.

(Podług Hoszowskiego »Żywot Trzebieckiego«).

— L. 64. Dawny Arsenał Królewski. Nad zamurowaną bramą środ-
kową od ulicy Grodzkiej tablica marmurowa czarna w kształcie kartusza
otoczonego emblematami wojny z napisem:

SERENISSIMVS VLADISLAVS IV POLONIAE ET SVECIAE
REX POTENTISSIMVS
ARMAMENTARIVM HOC A FVNDAMENTIS ERIGI CVRAVIT
NOVOQ⁹ MACHINARVM BELLICARVM APPARATV
ORNAVIT ET AVXIT ANNO SALVTIS
1643

Wewnątrz gmachu, w sali parterowej środkowej, w ścianie wscho-
dniej naprzeciw dawnej bramy środkowej, nad oknem, tablica marmurowa
czarna prostokątna z napisem:

HOSPES
MARTIS DOMVM QVAM VISITAS
HANC
ORDINANTE REPVBICA EIVSDEMQUE IMPENSIS
FIERI AC PERFICI CVRAVIT
PAVLVS GRODZICKI ARTILLERIAE REGNI PRÆFECTVS

NAPISY ZAGUBIONE.

W arsenale dawniejszym pod Wawelem miał być napis:

Sigismundus rex Poloniae pace
Sapiens bello tam strenuus quam felix, Pater
Patriae merito appellatus, armamentarium
Hoc exstruxit et bombardis tam a se factis
Quam a Valacho devicto ereptis replevit
A. D. MDXXXIII

(Według Grabowskiego »Kraków« wyd. 1866, str. 10, oraz jego teki »Craco-

viensia« jest ten napis między wierszami Krzyckiego w rękopisie bibl. Jag. D. D. XVIII 17 p. 207, z uwagą »in armamentario sculptum«).

Miał być inny jeszcze napis, ale nie wiadomo czy tu, czy na jakimś arsenale na samym Wawelu:

Divus Sigismundus primus Poloniae Rex aedificium hoc reconden
dis tormentis a se factum condidit A. D. 1533

Niepewne też, czy był wyryty, czy tylko projektowany, zapewne do tego arsenału królewskiego na Wawelu, napis:

Arx majestatem Sigismundi
Religionem templi probant
Et probat haec martia facta domus.
Pacis amor bellum metuat nam solvitur orbis
Arma ferunt pacem, pace pacanda tamen.

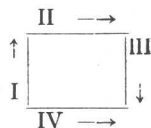
(Według Grabowskiego teki »Cracoviensia«, z rękop. bibl. Jagiel. wierszy Krzyckiego D. D. XVIII. 17 p. 206, wypisane przez Bandtkiego).

Ulica ś. Anny.

-- L. 8 i 10. Biblioteka Jagiellońska.

W dziedzińcu na I piętrze.

W ścianie skrzydła południowego płaskorzeźba kamienna, ma w otoku napis, biegnący, jak wskazuje schemat obok:

- I Ad honore oipoteſ dei ſalute aiaru
II et rei publice pfectu R. i. r. pr dus Sbigneus
miseracio. divia kt. ſcte
III priſce ſcte Rone ecclie preſbit. cardinalis et
IV Epus crac. anno dni mmocccc° quinggeſio tercio
me fecit

(Tablica ta cała przeniesiona ze zburzonej bursy Jeruzalem).

W ścianie skrzydła wschodniego tablica kamienna, tarcza herbowa z Wieniawą, pod nią napis:

Iohanes longini Canoicꝝ cracovien
ad honore dei et pfectu ſtudy cracoviet (sic)
pauperꝝq. canoiſtar. me fecit an° d. m°cccc°lxxi

(Tablica ta przeniesiona ze zburzonej bursy Długosza).
W tejże ścianie wschodniej pod ganezkiem oszklonym tablica marmurowa z napisem:

D. O. M.

DIVIS ACADEMIÆ CRACOVIEŃ FVNDATORIBVS.

CASIMIRO MAGNO,

QVI PARISIIS, PHILOSOPHIÆ ET JVRIS PROFESSORIB₉ INVITATIS;
CASIMIRIÆ, QVAM CONDIDERAT ACADEMIAM, FVNDAVIT:
EIVSDEM₃ CONFIRMATIONEM, A^o D. 1364, AB VRBANO V PP. IPETRAVIT.

D. VLADISLAO JAGELONI,

QVI, A. D. 1400, MAGNOS CASIMIRI MAGNI CONAT₉, FELICISSIME PERFECIT;
VNIVERSITATEM STVDIORV̄, CASIMIRIA, CRACOVIA TRASTVLIT,
BENEFICIIS ECCLESIASTICIS AVXIT, SEX PHĪS DE TELONIO STIPĒDIA PROVIDIT:
STEMA VNSITATI, AQLAM POLONĀ, IN MANIB₉ S. STANISLAI, SCEPTRA SVA
MAGNCO RECTORI; DOMVM HANC, ARTISTIS, JVRA ET BENEFĪA, A JOANNE
XXIII, ET MARTINO V PP, RATA ET CŌFIRATA, ACADEMIÆ CONSECRAVIT,

D. HEDVIGI REGINĒ POLOIÆ,

QVÆ SANCTISSIMĀ AVI SVI FVDATIONĒ TENERRIME FOVIT, ET REGĒ
MARITV̄, VT EADEM SCHOLA, CRACOVIA TRASFERETVR, PERMOVIT,
ET VNA CVM ILLO S. TH. PRELEGĒDE A BONIFACIO IX; FACVLTATĒ OBTIVIT
DENIQ₃ DOTE SVĀ, VLTIMIS CERIS, PAVPERTATI STVDIOSORV̄ CŌSIGNAVIT

SERENISS& POLONIÆ REGIBVS JAGELONIDIS,

VLADISLAO III,

CASIMIRO III,

ALBERTO I,

ALEXANDRO I,

SIGISMVND₀ I,

SIGISMVND₀ AVGVSTO,

SIGISMVND₀ III,

VLADISLAO IV CONSERVATÆ, HVIVS ACADEMIÆ, LAVREATO TRIVPHATORI,
JOANNI CASIMIRO IV; HOSTIVM VICTORI, PATRIÆ VINDICI:

TVMQVO₃

LVDOVICO HVNGARO, HENRICO GALLO, STEPHANO TRĀSYLVANO.

QVI OMNES LYCÆVM HOC, VNICE DILEXERVNT, PROFESSORIBVS
JVRA NOBILITATIS CONCESSERVNT, PRÆROGATIVAS ET IMMVNITATR (sic)
SACRAMENTO CONFIRMARVNT; ET NE LVMINIBVS IPSIVS EXTERÆ AC
DOMESTICÆ SCHOLÆ OFFICERENT, ENIXE CVRAVERVNT.

INSVPER,

TOTI₉ ICLYTI REGNI POLONIÆ, ET M. D. LITHVAIÆ PRÆSVLIBVS, DVCIB₉, PRŌCERIB₉ EqTIB.

QVI JVS PATRONATVS, STVDII HVIVS GENERALIS, SIBI HÆREDITARIVM
ET IN VOLVMEN STATVTORV̄ REGNI INSERTVM, CONSTANTISSIME SEMPER
DEFĒDERVNT, ET SVIS PRÆROGĀVIS LIBERALISSIME EXÆQVARVNT.

PRO MERITIS IN LITERAS

ET ĀPLISSIMIS IN HOMINES, QVOS TEGIT SEPTĒTRIO, SARMATAS, DANOS, GERMAŌS
SVECOS, PAŃONAS, DALMATAS, AD QVOS EX HOC STVDIORVM FONTE
ŌNIS SAPIENTIA PROFLVXIT BENEFICIIS;
HOC GRATITVDINIS POSVIT MONVMENTVM

M. M. R. T. J. T. S. R. A. J. T. T. S. H. J. S. S. A. T. S. T. S. C. A. S. P. R. T. T. T. T. S. S.

W ścianie północnej nad drzwiami, w pobliżu narożnika wschodniego tablica marmurowa z napisem:

KALENDAE IULIAE
QUEIS
STANISLAUS AUGUSTUS
REX SAPIENS
OB CIVIUM INSTITUTIONEM IN PARTEM REI PUBLICAE PRIMUM ADSUMPTAM
A XII VIRUM (sic) COLLEGIO FELICITER CURATAM ET GENTI PERPETUO SALUTAREM
POTISSIMUM PATER PATRIAE
ANNO REGNI SUI XXII
PRINCIPIS REGNI LYCAEI VOTA CLEMENTISSIME EXCEPIT
STUDIA ET MONUMENTA CONSPEXIT
NOMENQUE SUUM AUGUSTUM HEIC AETERNUM RELIQUIT
COAEVIS POSTERISQUE ACADEMICIS
FERIAE LUDIQUE LITTERARII SUNTO
ET AUGUSTALES DICUNTOR.

W środku ściany w dolnej części tablicy z herbami, z nad bramy przeniesionemi, napis nowszy:

insignia virorum de academia cracoviensi bene meritorum

Nad drzwiami, najbliższej schodów głównych, tablica marmurowa:

ANNO A CHRISTO NATO MDCCCXL SENATUS POPULUSQUE
CRACOVIENSIS REFERENTE
IOSEPHO BRODOWICZ MED. DR. PROFESSORE RECTORE MAGNIFICO UNIVERSITATIS CURATORE OMNIUM REI PUBLICAE CRACOVIENSIS INSTITUTORUM
QUAE IUVENTUTE EDUCANDA ET LITTERIS COLENDIS VERSANTUR
PRAEPOSUIT REFICIENDIS HIS AEDIBUS
CAROLUM KREMER PHIL. DR. FABRUM AEDIUM PUBLICUM
QUAE REFECTIO RERUM PUBLICARUM COMMUTATIONE PER ALIQUOT ANNOS TURBATA ET ABIECTA DENUO INSTITUTA EST
AUSPICIIS LAETISSIMIS ET SALUBERRIMIS
FRANCISCI IOSEPHI
AUGUSTISSIMI IMPERATORIS REGISQUE SERENISSIMI
HAS AEDES BENE EXAEDIFICAVIT ANNO MDCCCLXX
RECTORE MAGNIFICO FREDERICO CASIMIRO SKOBEL MED. ET CHIR. DR.
ET PROFESSORE
USUS AUCTORE ARMINIO BERGMANN A CONSILIIS ARCHITECTONICIS FELIX KSIĘŻARSKI FABER AEDIUM PUBLICUS.

Na parterze kaplica ś. Jana Kantego, na prawo wchodząc do sieni głównej. Obok ołtarza z obrazkiem średniowiecznym »P. Jezus w studni«, tabliczka marmurowa z napisem:

†
HANC ANTE IMAGINEM NOCTV IN SOMNIS (!)
ORANS BEATVS IOANNES CANTIVS CAELESTI
VOCE AB EA REDDITA VISITATVR.

EADEM IMAGO POST OBITVM EIVS
IN ECCLESIAM S. ANNÆ TRANSLATA
MIRACVLOSE AD EVM IN QVO IAM
CONSPICITVR REMEAVIT LOCVM IN
SANCTITATIS
TESTIMONIVM CVLTORIS SVI VT
HVIC GYMNASIO PATROCINARETVR.

DESVMPTVM EX PROCESSV BEATIFICATIONIS ¹⁾
EIVSDEM BEATI.

W mieszkaniu ś. Jana Kantego, z sieni wchodowej na lewo, we-
wnątrz na filarze pozostałym z muru, który niegdyś dzielił przestrzeń na
dwa pokoje, tabliczka marmurowa z napisem:

**Locus hic incolatu Beati Joannis Cantij
felix, Deiparae Virginis apparitione clarus
quae ei coram sua hac Imagine oranti aliquo-
ties locuta pallium quo prope nudum pau-
perem contexerat, manibus proprijs re-
stituit. Renovatus et adornatus A. D.**

1714

W głębi za tym filarem przy ścianie pomnik ś. Jana Kantego
z jego figurą, leżącą na sarkofagu marmurowym. Na ścianie frontowej
sarkofagu niegdyś złożone litery napisu malowanego tyłko:

TVMBAM HANC OLIM IN ECCLESIA D. ANNÆ
SACRIS MAGNI CANTII RELIQVIIS BEATĀ
IN DOMVM ISTAM IN QVA SIBI DVM VIVERET
CÆLVM MERVIT PIA POSTERITAS TRANSTVLIT
ANNO DOMINI 1714

Pod sarkofagiem rodzaj kartusza marmurowego, jakby z płachty,
której rogi pozwijane, a dół oparty o dwie łapy zwierzęce ze szponami,
z napisem:

IOANNES III REX

POST LIBERATAM OBSIDIONE VIENNAM ASSERTVM LEOPOLDO ROMANŌ IMPERATŌRI
INGENTI CLADE TVRCARŪ STRIGOIV SETĪNŪ ET COMPLVRA IN VNGRIA LoCA AMPLIFICAT
NOMINIS SVI POLONÆq̄ GENTIS GLORIA MEMORANDIS EX TVRCA VICTORYS
INCLITŏ DEFENSI (sic) CHRISTIANI ORBIS TITVLO AVCTIOR IN REGNŪ SVVM
PATRIAMq̄ REDVX HAS OTTOMANICAS MANVBIA SVPREMI DOMINY SIGNA
DEO EXERCĪTVM (!) DOMINO AD CINERES B. SERVI DEI IONNIS (!) CANTY CONSECRAT
MEMOR NVTRITĀE FAVSTIS SVB PENETRALIBŏ IN VNIVERSITATE
CRA. ALTRICE STVDIORV (!) REGNI SVÆ INDOLIS ÆTERNV (!) GRATI
ANIMI IN DEV (!) SVPEROS ET HANC ALMA (!) REGNI SCHOLA (!) MONVMENTV (!)

Na I piętrze, nad wejściem z sionki do czytelnicy kartusz rzeźbiony,
a w nim tabliczka okrągła marmurowa z napisem, który dawniej był
nad drzwiami jednej ze sal Coll. majus. (Łepkowski: »Zabytki Krakowa, Gnie-
zna i Kruszwicy« str. 295):

¹⁾ Pierwotnie było: »BEATIFICATORIS«, i na tem samym później poprawiono
drugą połowę wyrazu.

NON OMNEM
HOMINEM INDVCAS
IN DOMVM TVAM
MVLTAE ENIM SVNT
INSIDIAE DOLOSI
ECCL. XI

Nad drzwiami z kancelaryi dyrektora do sali Obiedzińskiego, w architekturze szczytu kartusz eliptyczny marmurowy z napisem:

VBI CHARITAS ET AMOR
IBI DEVS EST

całe odrzwia te przeniesione z ratusza, ze sali Pańskiej.

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

Lektorya dla filozofów, których było 6 nader szczupłych i które znajdowały się na dole, miały swoje nazwiska, jak świadczą jeszcze nad trzema z końca XV w. ocalałe napisy:

L. Socratis, L. Aristotelis, L. Maronis

Trzy inne nazywały się: Galeni, Ptolemaei, Platonis.

(Muczkowski »Mieszkania i postępowanie uczniów krakowskich« 1842 str. 9).

Na drzwiach mieszkania Leopolicy, zmarłego 1582, Stanisław Marenius napisał wiersze następujące, które również jak i dwa dalsze może tylko były tam przeznaczone, ale nigdy w rzeczywistości nie umieszczone:

Fores herum plorate vestrum et hospitem
Bonum, bonis viris semper charissimum.

.
Habebitis parem sero, scientia,
Favore multitudinis, prudentia,
Laboribus pro publico perceptis bono,
Integritate vitae, castimonia
Et eloquentiae stupendum dotibus,
Bonumque civem publicae rei suae
Fleat domus Jagellonis ardua
Virum dolens fatis perisse maximum,
Et Virginis Mariae tecta clamitent,
Ut orbitate se querantur aspera
Premi: nec esse quem cathedra nobilis
Pari salutet dignitate splendidum.

Na drzwiach kolegium:

Dolore moesta, ferte, quaeso, pectora.
Musa Leopoliensis obit, clarissima Clio,
Sui gregis decus, columna, lux, jubar.
Dotibus eximiis nulli, mihi crede, secundus.
Loquendi, consulendi magnus artifex.

Vir pietate gravis, doctor quoque maximus idem,
Deique servus et magister ingenii.

.....
Nestoris annosi superasses saecula Joannes
Manu mea ciendum stamen si Dii ferant.
Phoenicis et cervi vicisses tempora vitae,
Situm meis fuisset hoc si in viribus.
Quos tibi pro meritis referam nunc tristis honores!
etc.

Na innych wreszcie drzwiach *Collegii* umieścił wiersz, w którym *Umbra lectori* mówi, że Leopolda skończył bieg życia, że był zawsze na śmierć przygotowany, i że każdy człowiek nie wiedząc dnia i godziny, w drogę wieczności przysposobionym być powinien.

(Według M. S. bibliot. Jag. 8-vo, Marennii Stanisłai poemata p. 157 f. r. Józef Muczkowski: »Rozmaitości historyczne« Kraków 1845, str. 184 i nast.).

— L. 11. Probostwo ś. Anny. Zewnątrz obok wejścia głównego, na lewo wchodząc, tabliczka marmurowa z napisem:

HAEC UTRAQUE COLLEGIATAE S. ANNAE DOMUS
VETUSTATE COLLAPSA A. D. MDCCCLXXXVI
SERVATIS ANTIQVI SUI CHARACTERIS VESTIGIIS
RECONSTRUCTA AMPLIATAQUE EST CURA
H. T. PRAEPOSITI JULIANI BUKOWSKI.

— L. 12. Gimnazjum ś. Anny, Władysławsko-Nowodworskie.
Nad głównem wejściem od ulicy tablica marmurowa z napisem:

REGNANTE STANISLAO AUGUSTO SAPIENTE
GYMNASIUM ISTUD
QUOD
A VLADISLAO IV
GABRIELIS PREMANCOVII VLADISLAVSCHII PRAECEPTORIS SUI
ULTIMAE VOLUNTATIS EXECUTORE
ANNO MDCXLIII
FUIT ERECTUM
CUM NOVA DOCENDI METHODUS
PRO UTRAQUE NATIONE
SUPREMO COLLEGII INSTITUTIONIS PUBLICAE PRAEFECTORUM
DECRETO PRAESCRIBERETUR
EIUSDEM COLLEGII IUSSU
AUCTIS PRO CLASSIUM NUMERO AEDIBUS VETERIBUSQUE
IN MELIOREM FORMAM REDUCTIS
ANNO AERAE VULGARIS MDCCCLXXVII
RESTAURATUM.

Na I piętrze, nad wejściem głównym do amfiteatru, od zewnątrz:

FRIDERICVS AVGVSTVS
REX SAXONIAE DVX VARSOVIENSIS
POLONIARUM REGVM AVGVSTI II PRONEPOS AVGVSTI III NEPOS
REDIVIVAE PATRIAE PATER

QVI

DVM PROVINCIAM VINDICIBVS ARMIS RECVPERATAM LVSTRARET
VI IDVS MAIAS MDCCCX
REGIAM CASIMIRI MAGNI ET IAGELLONVM INSTITVTIONEM
ALMAM STVDIOSORVM VNIVERSITATEM
CONSESSVI ACADEMICO MAIESTATIS PRÆSENTIA AFFVLGENDO
BIBLIOTHECAM MVSEA OBSERVATORIVM HORTVM BOTANICVM VISITANDO
CLEMENTER EXCEPT ET PATERNE ANIMAVIT
QVAMDIV LOCVS SENSVSQVE MVNIS HEIC CELEBRATOR

Na ścianie części zachodniej, nad schodami prowadzącymi na piętro
tablica czarna marmurowa z napisem:

FRANCISCUS IOSEPHUS
AUSTRIAE IMPERATOR
ARTIVM LITTERARVMQUE PATRONUS
VETERI GYMNASIO AMPLIFICANDO
HANC ACCESSIONEM CLEMENTISSIME
ADIUNXIT
A. D. MDCCCLV

Ulica Sławkowska.

— L. 3. Hotel Saski. Nad bramą wjazdową na małej tabliczce marmurowej:

*Uberiori Civitatis Decori
Publicaeque Commoditati
Matthias Knotz Hungarus
Anno Christi MDCCCXVIII¹⁾*

— L. 4. Nad bramą główną, na obramieniu od ulicy, dokoła figurki
Matki Boskiej, na brzegu niży:

MALA NOSTRA PELLIT — BONA CUNCTA POSCIT

Na płaszczyźnie archiwolty zwróconej ku dołowi:

Na węgarach od frontu pod impostami:

SVSTINE ABSTINE

Na kracie żelaznej w górnem oknie bramy, na belce tworzącej podstawę półkola:

PAN BÓG Z NAMI

¹⁾ Porównaj ul. św. Jana L. 6.

— L. 17. Gmach Akademii Umiejętności.

W sieni głównej na dole tablica marmurowa z napisem:

FRANCISCVS WEŻYK
MDCCLXXXV—MDCCCLXII
SENATOR . CASTELLANVS . REGNI . POLONIAE
SOCIETATIS . LITTERARIAE . CRACOVIENSIS . PRAESES
AEDES . HAS . EXSTRVENDAS . CVRAVIT
EX . COLLATICIA . PECVNIA
PROPRIAE . TAMEN . ET . LARGAE . IMPENSAE
NON . PARCENS
FVNDAMENTA . IACTA . SVNT
D . IV . IVNII . A . D . MDCCCLVII.

W klatce schodowej, w ścianie naprzeciw wejścia do przedsionka I piętra, tablica marmurowa z napisem:

FRANCISCVS IOSEPHVS I
DIVINA . FAVENTE . GRATIA
AVSTRIAE . IMPERATOR . APOSTOLICVS . REX . HVNGARIAE
REX . BOHEMIAE . DALMATIAE . CROATIAE . SLAVONIAE . GALICIAE
LODOMERIAE . ILLYRIAE . ARCHIDVX . AVSTRIAE . MAGNVS . DVX
CRACOVIAE . ETC . ETC.
ANNO . DOMINI . MDCCCLXXII
SOCIETATEM . LITTERARIAM . CRACOVIENSEM
IN . ACADEMIAM . LITTERARVM
COMMVTAVIT
VT . SCIENTIAE . POLONORVM . EXSTARET . RECEPTACVLVM
IN . QVO . STVDIA . AD . RES . PATRIAS . PERTINENTIA . COLERENTVR
ANTIQVAE . SOCIETATIS . DOMVS . INDE . AB . HOC . TEMPORE
IN . VSVM . NOVAE . ACADEMIAE . CONCESSIT.

— L. 24. Dom XX. Emerytów, dawny klasztor braci *de poenitentia* *bb. Martyrum* albo *s. Mariae de Metro*.

Przy głównym wejściu od ulicy, obok drzwi tabliczka z napisem:

DOMUS SACERDOTUM EMERITORUM
RESTAURATA
ANNO MDCCCXLI

NAPISY ZAGUBIONE.

Beluarda czyli barbakan przed bramą Sławkowską, rozebrany roku 1822, murowany r. 1683 według »ulożenia« (prot. obrad magistratu) Jana Gaud. Zacherli, miał w jednej swej ścianie, od strony wschodniej, wprawiony wielki kamień z napisem na tablicy marmurowej:

Immensas acies Turcarum
Quando Joannes
Lechiadum vicit Rex,
Patriaeque parens
Hosteque prostrato dum liberat
Ille Viennam,

Surrexit moles haec nova
In urbe Craci.
A. D. 1683 die 12 7bris.

Ambroży Grabowski nabył ten kamień z napisem i r. 1823 odstąpił go ks. Henrykowi Lubomirskiemu do Przeworska.

(Grabowskiego »Dawne Zabytki« str. 74 i teka »Cracoviensia«).

Tuż obok znajdowała się płaskorzeźba kamienna z orłem polskim i drugi napis również na tablicy marmurowej:

Gratia quod statuit tua, Rex invicte Joannes,
Urbs Regni sedes hoc Tibi debet opus.
Hic clypeus portae est: sed Tu fortissime Regum,
Esto diu Patriae cor clypeusque Tuae.

(Grabowski »Dawne Zabytki« str. 75).

Ulica ś. Jana.

— L. 6. Hotel Saski. Nad bramą w parapecie między parterem a I piętrem w przestrzeni międzyokiennej tablica czarna marmurowa:

*Istas InstrVXIt Mathias KnořIVs aeDes
patrICIIIs Vrbis CIVIbVs atqVe aLIIs*

Jest to chronostych, który zawiera datę 1802 r.¹⁾

— L. 12. Na górnem oknie nad bramą (Oberlicht) w blasze ozdobnej wycięta data:

1 6 4 7

— L. 14. Na zwornika łuku bramy głównej tarcza bez herbu, otoczona literami:

H D
D Ł (lub L)
C F (lub P lub B)
166. (?)

— L. 16. Nad bramą główną na raucie, stanowiącym zwornik:

A. D.
1746

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 3. W sieni głównej, która była dawniej od Rynku, tam gdzie wejście do Banku hipotecznego, na parterze był medalion rzeźbiony portretowy z napisem w otoku:

D. SIGISMVNDVS I REX P.

(J. L[ouis] »Przechadzka kronikarza po rynku krak.« str. 185).

¹⁾ Porównaj ul. Sławkowska l. 3.

Plac Szczepański.

— L. 10. Na rogu domu narożnego, ul. Szczepańska L. 11, tablica duża kamienna pomalowana czarno, z literami rytymi i złożonemi:

PLAC GWARDYI NARODOWEY
OGŁOSZONY
DNIA 3 SIERPNIA 1811 ROKU

Ulica ś. Marka.

— L. 20. (Róg ul. Floryańskiej). Na odrzwiach wejścia głównego, które do r. 1891 były od ul. Floryańskiej:

POCCI WIEM NASWI TO MO RANYo WR. CZ PoRvcZoM
SXEL ECZYE YE STA STATER ETW OIE MoY PANYE

Co się czyta:

Pocciwiem szel (sic) na swieczye to moye starany (sic)
Ostater (sic) w ręcze twoie poruczom moy panye

— L. 24. Róg ul. Szpitalnej. Nad oknami parteru oficyny (porównaj ul. Szpitalna L. 21):

I VTINAM SAPERENT
II ET INTELLIGERENT
III
IV ET NOVISSIMA
V PROVIDERENT

Prócz tego ślady napisów malowanych na fryzach okien I piętra i pod gzemsem koronującym budynek, nie do odczytania; widoczne były w maju 1898 r. podczas bielenia fasady.

Ulica Reformacka.

— L. 4. Klasztor OO. Reformatów. W ścianie od ulicy wysoko pomiędzy oknami parteru tablica marmurowa:

DZWONEK
ZA KONAJĄCYCH (sic)
Z ODPUSTEM
CZTERDZIESTODNIOWYM
OD STOLICE ŚWIĘTEY
RZYMSKIEY
APOSTOLSKIEY
POZWOLONYM
WYSTAWIONY
R. P. 1750.

— L. 5, Stacye Męki Pańskiej, należące do klasztoru OO. Reformatorów. Od lewego ku prawemu, między ołtarzykami stacyj tablice marmurowe z napisami.

Między I a II stacyą:

D. O. M.
IGNACY RADOMYSKI PODCZASZY
WOŁYŃSKI ROKU 1792
DNIA 18 WRZEŚNIA TU POGRZE
BIONY PROSI O WESTCHNIENIE

D. O. M.
*Elżbieta Trzebińska
prosi o westchnienie
do Pana Boga
1762*

Między II a III:

D. O. M.
*Benedykt Ignacy
MISERSKI
Kupiec i Obywatel Krakowski
przeżywszy lat 73 dnia 17 Maja
1825 roku życie zakończył.
Boże day mu wieczny odpoczynek.
Pozostała Wdowa Magdalena
z Dzianoltych ten pomnik poświętyła
Magdalena Mierzejewska
Licząc lat 94 w dniu 12 Września
1841 r. życie zakończyła.*

D. O. M.
Apollinara
Remokowa
Grzeszna prosi
o pozdrowienie
Anielskie
Obijt die 13 Aprilis
1767

Między III a IV:

D. O. M.
Tekla z Morstinów Michałowska
† 25 Stycz. 1828 R.
w tutejszych grobach złożona

i
Józef Michałowski
Sen. Rżp. Kr.
† 9 Kwiet. 1837 R.
na Cmentarzu w grobie leżący
Proszą o Zdrowaś Marya
Requiescant in Domino

ZA DUSZĘ MARYANNY
NAPIORKOWSKIEY
PROSZĘ O TROIE PO
ZDROWIENIA D. 3 DEceb.
A. D. 1785

Między IV a V:

D. O. M.
Anna z Trzebińskich
Kownacka
objt die 15 Martii
Anno 1760
oretur pro Anima ejus

Między V a VI:

D. O. M.
VRSZVLI NIEGDY ALEXANDRA
Y KRYSZYNY Z DEMBIŃSKICH REMEROW
CÓRKI
A
ANTONIEGO NIEMIRYCZA WOYSKIEGO
WOIEWODZTWA SANDOMIRSKIEGO
NAYVKOCHAŃSZEY ŻONIE
Tv
W KRAKOWIE
DNIA XV LISTOPADA 1787 ROKV
ZMARLEY
KTÓRA
O SERDECZNE PROSI
WESTCHNIENIE

Między VI a VII:

D. O. M.
Kajetan Hrabia
BYSTRZONOWSKI
Kasztelan Małogoski
Orderów Orła białego
i S. Stanisława Kawaler
zmarły R. P. 1807 Dnia 12 Maja
prosi o westchnienie

Między VII a VIII:

Nieczytelny napis, u dołu data 1767.

D. O. M.
MARYANNA Z BONTANICH
DEMBINSKA
PROSI O WESTCHNIENIE
UMARŁA
9 D. STYCZNIA
R. 1796

Między VIII a IX:

**BOG WIDZI, CZAS UCIEKA
SMIERĆ GONI WIECZNOŚĆ CZEKA.**

*Cy który nie wiesz dnia ani godziny
W której zeyść musisz z przechodnicy krajiny
Ratuy tych co się iusz z tąd oddalili
By i tobie w czasie tem się odplacili.
Prosi Corka dla Cyca
o pobożne westchnienie
za Duszę Adama*

D. O. M.
ZOFIA SZEMBEKOWA Y
KAZIMIERZ MICHALCZEWSKI
PROSZĄ
O ZDROWAŚ MARYA.

Między IX a X:

**DUSZE BRACI Y
DOBRODZIEJÓW
PROSZĄ O RATUNEK
KTORYCH TU POGRZEBIONE
KOŚCI R. P. 1795 D. 2
GRUDNIA**

Między X a XI:

**Czyń dobrze Panie dobrym y tym
którzy prawego Serca. Psal. 124
Niechay będzie Pokoy w mocy
Twoiey. Psal. 121**

**MARYANNIE Z LIGĘZÓW NIEWIARO
WSKICH KIETLIŃSKIEJ STAROŚCINY (sic)
Niechorowskiey Dnia 25 Marca zmar
łej Roku 1767 tu pogrzebioney
Pater et Ave.**

**Za Duszę Katarzyny
Czerznickiey
proszę o pozdrowienie**

Między XI a XII:

D. O. M.
ZA DUSZĘ
MARCINA NAPIERKOWSKIEGO
PROSZĘ O WESTCHNIENIE
DO BOGA
VMARŁ R. P. 1768

D. O. M.
• JOZEF KAROL REMER
GRZESZNY PROSI
O POZDROWIENIE ANIELSKIE
1745

Między XII a XIII:

D. O. M.
MARYANNA Z IAWORSKICH
DEMBIŃSKA
PROSI O WESTCHNIENIE
UMARŁA D. 6 MARCA
1803 R^u.

D. O. M.
Sewerynowi Kisielewskiemu Putkownikowi
Wojsk Austriackich pozostata Matzonka
Magdalena z Bencow (sic) Kisielewska
ten Pamietnik wystawila prozac
o westchnienie za Duszę Jego.
Żył lat 45 poległ pod Deutsch-Wagram w Batalii
R. P. 1809 6 Lipca.

Między XIII a XIV:

D. O. M.
P. Matgorzata z Niebylekich
STACHEWICZOWA
prosi odwiedzających te Ste Miejsca
o Westchnienie do Boga za Jej
Duszę. Umarła dn. 13 Grudnia
1822 Roku.

D. O. M.
FRANCISZKI
REMEROWEY PROSI
O POMOC DUSZY P. P.
ZEZ ¹⁾ POZDROWIENIE
ANIELSKIE
OBYT 18 7BRIS 1757

¹⁾ Zapewne miało być »przez«.

Ulica Szpitalna.

— L. 21. Szpital ś. Rocha, dziś kościoła N. P. Maryi, dawniej szolarzów. Na fasadzie od ul. Szpitalnej tabliczka marmurowa z napisem:

SZPITAL UBOGICH
KOŚCIOŁOWI ARCHIBRESBITER.

N. P. Maryi
SŁUZĄCYCH

do lepszego stanu podniesiony

Rⁿ 1834.

BŁOGOSŁAWIONY KTÓRY MA WYROZUMIENIE NAD
POTRZEBNYM I UBOGIM. PS. 30 (sic)¹⁾

W izbie parterowej od dziedzińca, tablica przeniesiona prawdopodobnie z rozebranej kaplicy ś. Rocha, która stała obok:

D. O. M.

ANNO DOMI MDXCIII HOSPITALE
HOC OLIM NEGLECTV̄ DEMV̄ OPERA
DOMINI ANTONII FRANCKOWICZ LE.
POLITÆ CON. CRAC. PROVISORIS RENO
VATV̄ Q. CENSVS Ā. 30 ANTE RETEN
TOS ZELO PIETATIS DVCTVS IVRE
MEDIANTE RESTITVI CVRAVIT NON
SINE LABORE ET MOLESTIA VNDE SA
CELLVM REBVS DIVINIS ORDINAVIT
PROVENTIBVSQVE HOSPITAL. .

AVXIT

DEVS BENEDICATVR PRO EO Q. ORETVR

Napisy na oficynie od zewnątrz, patrz ul. ś. Marka L. 24.

— L. 26. Na kracie górnego światła bramy głównej w blasze żelaznej wycięta à jour data:

1 6 3 8

NAPIS ZAGUBIONY.

— Na zewnętrznej ścianie zachodniego skrzydła Szpitala ś. Ducha, zwróconej ku placowi ś. Ducha, była tablica czarna marmurowa w kształcie kartusza eliptycznego z napisem:

ANDREAS TRZEBICKI EPISCOP. CRAC.
DVX SEVERIÆ

INDIGENTIÆ PAVPERVM SVBVENIENS DOMVM HANC
AB ANTECESSORE SVO IVONE VRBIS ISTIVS ANTISTITE
OLIM FVNDATAM RESTAVRARI FECIT, ORPHANORVM
ALIMONIAM AVXIT, HABITATIONEM AMPLIAVIT
ET COMMODIORI HVIVS HOSPITALIS
VSVI PROVIDIT ANNO DOMINI
MDCLXXXIII (sic)²⁾

¹⁾ Powinno być PS. 40.

²⁾ Trzebicki zmarł 1679 r.

Po zburzeniu szpitala w r. 1891 kamień ten złożony został jako własność miejska w zbiorze fragmentów z różnych budowli w Rondlu bramy Floryańskiej, gdzie go później rozbito na części.

Ulica Mikołajska.

— L. 5. Na zwoorniku łuku nad bramą główną od zewnątrz:

†
IHS

A. D. 1675

— L. 10. Nad bramą główną od ulicy, na placie gzymsu głównego napis:

DE MANU DEI BONA VELLE SUSCIPERE NON AUTEM MALA REBELLIO

Poniżej w miejscu fryzu:

SIBI AMICO ET POSTERITATI

Pod tym herb Jednorożec na polu przedzielonem skośnie.

— L. 14. Nad bramą wjazdową na zwoorniku wyrte:

1805

Mały rynek.

— L. 6. Ztąd pochodzić ma nadproże z gotycką rzeźbą i napisem (patrz ul. Kolejowa L. 10).

— L. 7. Fryz nad bramą główną ma wyrty napis:

AD MAIOREM
DOMVS HÆC AB ANNO DÑI
MDCXXIII ET PCNITENTIARIORVM

DEI GLORIAM
MCCC P. P. ALTARISTARVM
ECCLÆ B. M. V. RESTAVRATA MDCLXXXV

Plac Wszystkich Świętych.

— L. 3 i 4. Magistrat, dawniej pałac Zborowskich, potem Wielopolskich.

Nad bramą wjazdową od strony klasztoru Franciszkanów, zewnątrz:

MORIBVS ANTIQVIS

REGEM HONORA DEVM COLE LIBERTATĒ TVEARE

W dziedzińcu nad bramą do sieni głównej napis nowszy:

PRAESTANTIBUS VIRIS
NEGLIGERE VIRTUTEM
CONCESSUM NON EST

Uwagi:

ulica Mikołajska l. nr. 10 (dom dawniej Kamaroni)

herb „Jednorożec” znajduje się w kluczu (zworniku) marmurowego nadprovia bramy.

Dom ten w r. 1906 nabyty od spłb. po s.p. Kamaroniej udanie po oficjalnym wyjeździe pol. z r. 1830-31. — przez Jana Walnego majstra stolarskiego — został w całości poświęcony przez rodziców sieni dla rozszerzenia sklepu.

Portal odnowiono — a starą bramę drewnianą, skutą żelaz-
piono użoną, przebudowano, z kratą nowocześniejszą. Starą kratę
d. nr. oberlichtu usunięto — aby uzyskać światła więcej ^{świetła}.

Ponad gzymsem kamiennego portalu znajduje się
laska marmurowa — po odnowieniu kluczy, odnowiła się
rylowana posłani N. P. Morzy i Korowicki — słupy opierają
się na półkolumny w obłokach, po obu stronach
u góry i u dołu architektonicznie.

Pod spodem klucza (zwornika) nadprovia na klóym
wypłył herb — po odnowieniu okazał się napis
A. D. 1689. (o klóym Dr. Januszowicz — tak jak o posłani
N. P. Morzy i Korowicki) ^{na br.} „Napisy dawne i Krakowskie” nie wspomina.)

Po odnowieniu warstwy białego tynku farby polikromowanej
kamień okazał się, że portal wykonany w marmurze
czarnym, ciemnym, szarym różnym chęcińskim.

Ła moja interwencja kraty oberlichtu i stara brama
właściciel p. Walny przesłał do Archiwum miejskiego
w sierpniu 1906.

Januszowicz

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

Przed pożarem 1850 r. na obramieniach okien (I. piętra?) od placu Wszystkich ŚŚ. były napisy;

- I. Magni animi magnis fiunt honoribus.
- II. Dignitatibus homines dandi, non dignitates hominibus.
- III. Imprudensque¹⁾ alceus urget et uxor.
- IV. Nulla bestia nocentior adulate.

Na I. piętrze, od dziedzińca, w łuku okiennym wychodzącym na wewnątrz wielkiej sali, malowana fresco tarcza z h. Wielopolskich, na około niej napis:

Aliis conserviando consumor in te qui sperat non confunditur²⁾.

(Pobudkiewicz: »Opis Krakowa« 1872).

— L. 5. Klasztor OO. Franciszkanów. Nad głównym wejściem od placu WW. ŚŚ. pod przybudowanym portykiem kartusz kamienny eliptyczny, nad gzemsem w szczycie obramienia kamiennego, z napisem:

D. O. M.
DEIPARAE VIRGINI LAVRETANAE
D. D. IO. BAPTISTAE ET FRANCO TVTELARIBVS
ITALA NATIO
D. D.

Ulica Franciszkańska.

— L. 3. Pałac biskupi. W dziedzińcu:

I. Nad portalem bramy sieni głównej:

PETRVS GEMBICKI
D: G: EPISCOVVS³⁾ CRACOVIIEN:⁴⁾ DVX SEVERIÆ
DOMVM HANC SEDEM EPOR̄: VETERI AC INFORMI MOLE DEIECTA
NOVAM NOVO APPARATV ET SVMPTV
SVÆ SVCCESORVMQVE SVORVM
COMMODITATI
EREXIT AVXIT ORNAVIT
M. DC. XL. VII

¹⁾ »Imprudens quem« itd.

²⁾ Nad jednym oknem w okół tarczy herbowej: »Aliis inserviando consumor«.
Nad oknem drugim w tejże sali: » te qui sperat non confunditur«.

(Poprawki według *Dziennika literack.* z r. 1865 Nr 54 z d. 7 lipca).

³⁾ Małe S końcowe oplata cienką laseczkę od V.

⁴⁾ W zgłosce COV małe V wpisane jest w O.

II. Nad drzwiami parterowemi skrzydła zachodniego na fryzie obramienia:

IOANNES MAŁACHOWSKI
EPISCOPVS CRACOVIENSIS DVX SEVERIÆ
FABRICAM DOMVS EPISCOPALIS HAC EX PARTE DIV NEGLECTAM RVINEQ₃
[PROXIMAM
VT E RVDERIBVS SITV SQUALOREQVE SVO AD HANC IN QVA NVNC CERNITVR
[QVI OPERIS STRVCTVRAM ASSVRGERET
OPPORTVNIO RI ANTISTITVM CRACOVIENSIVM VSVI A FVNDAMENTIS INSTAV
[RARI AMP. IARI EXORNARIQ₃ CVRA ET SV. PTV PROPRIO FECIT
ANNO DOMINI M. DC. XC. II

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

W salach I. piętra były częścią malowane częścią wyryte napisy z czasów odnowienia za Woronicza (1816 r.) i odnosiły się do przedmiotów dekoracyi, pędzla Stachowicza.

Sala krakowska (największa, po dwóch przedpokojach):

Targ zbożowy na Kleparzu.
Spław wiślany na Kazimierzu.
Kopalnie żelaza na Siewierzu.
Kopalnia marmurów w Dembniku.
Kopalnie olkuskie (na ścianie oknami przeciętej).
Kopalnie soli w Wieliczce.
Kopalnie siarki.
Kopalnie miedzianej góry.
Obchód Strzelców krakowskich.
Sobótka święteczna (nad kominem).

Sala trzech monarchów (od poprzedniej oddzielona Pokojem towarzystwa). »Naddźwiernik« od wejścia ma napis z traktatu wiedeńskiego:

La ville de Cracovie avec son territoire sera envisagée à perpétuité comme cité libre, indépendante et strictement neutre.

»Naddźwiernik« przeciwległy, również z traktatu świętego — la Ligue sainte:

Nous gouvernerons nos peuples en Pères de famille, pour conserver la foix, la paix et la vérité.

W zwierciadle naprzeciw okna środkowego odbija się Wawel, który za sztucznym spadkiem liter, w zwierciadło padających, zdaje się przemawiać:

Sacra suosque tibi commendat Troia Penates.

Sala czwarta kolumnami jońskimi przedzielona, narożna.

Pierwsza ściana między oknami nosi napis pod obrazem podłużnym, przedstawiającym koniec panowania Stanisława Augusta:

Fuit Ilium et ingens gloria Teucrorum.

Druga ściana przeciwna, pod obrazem zaprzysiężenia aktu powstania krakowskiego 1794 r. ma napis:

Qui profugi, quae terra patet petiere Penates.

a w części poświęconej legionom polskim:

Exoriare heu! post tot funera Troia lugubris!

Drugi przedział tej ściany poświęcony Księstwu Warszawskiemu:

Queis materna novo praefulsit lumine tellus.

Trzecia ściana, wstępowymi drzwiami środkiem przecięta, poświęcona nowo utworzonemu Królestwu kongresowemu:

Aquila nigra biceps albâ pereunte sequetur juncta Lechis.

Na prawym przedziale ściany, obok sceny pierwszego sejmku r. 1818:

Qui rediviva manu posuerunt Pergama forti.

Ostatnia ściana, obok obrazu alegoryczno-mitycznego:

Venturae soboli saeculorum nascitur ordo.

Na kolumnadzie dzielącej salę wyryty jest napis:

Antiquam exquirite matrem.

Cały przedział za kolumnami poświęcony jest dziejom Polski, i ma następujące napisy.

Za kolumnami na gzymsie:

Erepti salvete Penates.

Na pierwszej ścianie:

Queis pietas et prisca fides et gloria legum.

Na drugiej:

Qui duram inventas vitam excoluere per artes.

Na trzeciej:

Quique pii vates et Phoebos digna locuti.

Na czwartej:

Qui caram ob Patriam pugnando vulnera passi.

Tamże pod trofeami Sobieskiego:

Turcia prostrata — Europa liberata.

Na kolumnadzie wyryty napis, który widać, opuszczając tę salę:

Quae regio in terris nostri non plena laboris!

Forte dabit vobis haec patria famam salutem.

W kaplicy na ścianie »przedoknowej« obok łodzi Piotrowej na skale napis:

Iussa tumere tumet, iussa silere silet.

(Z opisu Woronicza, wciągniętego w Grabowskiego »Kraków i jego okolice«, wyd. I z r. 1822).

Ulica Gołębia.

— L. 14. W dziedzińcu na I piętrze nad gankiem h. Junosza i litery:

B	H
K	K
C (?)	N

— Napis ze zburzonej Bursy Jeruzalem (patrz: Biblioteka Jagiell. na str. 13).

Ulica Poselska.

— L. 8. Ztąd mają pochodzić tablice znajdujące się obecnie w domu ul. Floryańska L. 19 (porównaj str. 7).

Tamże **NAPIS ZAGUBIONY.**

Na tym domu była tablica z napisem, że za panowania Zygmunta Starego Jan Chojeński biskup krak. posiadłość dla kapituły na dawnych fundamentach wystawił. Nie wiedzieć, gdzie się podziała.

(Hoszowski: »Rezydencya Jana Chojeńskiego i Jędrzeja Lipskiego« Kraków 1884).

— L. 14. Nad bramą w tyńkowym nadprożu od zewnątrz:

M. B.
ANGELI TVI SĀCTI (HABITENT IN EA
ANGELI SANCTITVI $\frac{Z}{T}$ T. 1871 R. P.)¹⁾

Ulica Senacka.

— L. 1. Sąd karny, dawny klasztor śś. Michała i Józefa.

W małym dziedzińczyku (widzialnym z przejścia do izby konferencyjnej przysięgłych), nad zamurowanymi drzwiami parterowymi, we fryzie obramienia kartusz marmurowy czarny z napisem:

¹⁾ Ująłem w klamry litery, które w miejscu zatartego końca napisu, zapewne według znalezionych śladów, dopełnione zostały w r. 1897.

+

CAPELLA HAEC IN HONOREM S. CRVCIS EX SIN
 GVLARI PIETATE ET DEVOTIONE ERGA PASSIONEM CHRISTI
 A PERILLVSTRI RNDMO DNO STANISLAO A ROZDRAŻEW
 COMITE ROZDRAŻEWSKI CVSTODE CRAC. ERECTA SVOQVE AP
 PARATV EXORNATA AC PERENNI FVNDATIONE DOTATA
 ANNO DNI 1.6.76.

Ulica Kanonicza.

— L. 7. W fasadzie, między oknami I piętra, tabliczka kamienna:

IOANNES + DE + KARNKOW + CANONICVS
 CRACOVIEŃ + DIVI¹⁾ + IOANNIS ALBERTI
 OLIM + POLONIE + &C + REGIS
 SECRETARIVS + PROHISVA + ET
 SVORVM + GLORIA + ATQVE
 SALVTE + DOMVM HANC + SV
 MPTIBVS + NON + MODICIS,²⁾ + INSTA
 VRAVIT + AC + DECORAVIT
 ANNO + DOMINI + M^o504

W sieni głównej na parterze, nad wejściem do dziedzińca, tablica kamienna z napisem bardzo zniszczonym, pierwszy wiersz od góry przez pół obciósany:

IOANNES + DE + KARNKOW + CANONICVS + CRACO
 VIEN . . . + DIVI + OLIM + IO . ALBERTI + POLONIE . . . GIS
 SECRETARIVS + CVI . . . IENS ERE E
 ECCLESIASTICA .³⁾ + Q + MORTI . M . E RI
 ET + NON + TAM + SIBI + Q . . M + POSTERITATI
 CONSVLENS + HANC + DOMVM,⁴⁾ + A + SVIS + VOTA
 PATRIBVS + ET + DO⁵⁾ . . . NIS + SVIS + BENIGNE + CONCE⁶⁾
 SSAM + NON + PARVIS + SVMPTIBVS + RESTA
 VRAVIT + ATQVE + INTVS + EXTRAQVE
 PLVRIMIS + COMMODIS + AC + ORNAME
 NTIS + ADAVXIT + DECORAVITQVE
 ANNO + DOMINI⁷⁾ + MILLESIMO + QVING
 ENTESIMO + QVARTO M^o504

Drzwi ze sieni do izby parterowej tylnej mają w okuciu żelaznem, wśród ornamentów, datę z blachy wyrzynanej:

15 (h. Junosza) 23

¹⁾ Wyraz napisany w ten sposób, że pierwsze I wpisano w D a drugie w V.

²⁾ W wyrazie tym pierwsze I wpisano w D a drugie w C.

³⁾ W pierwszej zgłosce drugie C wpisano w pierwsze.

⁴⁾ W pierwszej zgłosce O wpisane w D.

⁵⁾ O wpisane w D.

⁶⁾ W pierwszej zgłosce O wpisane w C.

⁷⁾ W pierwszej zgłosce O wpisane w D.

— L. 16. Na fryzie nad główną bramą od zewnątrz:

G ✱ MANSVETIORIBVS CAMCENIS I 554 G

— L. 18. Nad oknami I piętra na fryzach wyryte, licząc od lewego:

- I. OPEROSV E CVCTIS PLACERE
- II. CŌSCIA MENS RECTI OA RIDET
- III. DESPERANDA NE TENTES ¹⁾
- IV. VIRTVTIS PREMIV GLORIA
- V. PERFICIENDA AGGREDERE ¹⁾
- VI. VIRTVS LABORE NITESCIT
- VII. DVRVM A IOCVNDIS ARCERI ²⁾

Tamże NAPIS ZAGUBIONY.

R. 1625 X. Andrzej Szyszkowski scholastyk krak. posiada tę kamienicę (między kamienicami X, Grochowskiego [L. 16] a X. Baranowskiego [L. 20]). Tył jej dziedzińca odgradzony jest, w głębokości 42½ łokcia od ul. Kanoniczej, ścianą drewnianą od dworu p. Męczyńskiego, który leży na ul. Grodzkiej naprzeciw kościoła ś. Marcina (a więc Grodzka L. 63). W murze należącym do kamienicy X. Szyszkowskiego, obok tej ściany drewnianej, jest tablica kamienna, na której świadczy napis, »w którym roku ta ściana wymurowana i przez kogo«. Służy ona za dowód w sporze granicznym.

(Archiwum m. Krakowa: »Revisiones Quartaliensium« II. p. 374—376).

— L. 19. Na II piętrze, od dziedzińca, w rodzaju osobnej przystawki wieżowatej, kaplica z wejściem dziś przebitym z domu sąsiedniego L. 21. W ścianie północnej, a cornu epistolae, dwie tablice marmurowe brunatne. Wyżej umieszczona ma rzeźbioną renesansową oprawę z kamienia pin-czowskiego i napis:

ORATORIV̄ HOC EX FACVLTA TE ILLMI ET R9SSMI IN CHRŌ
PATRIS DNI PETRI MYSSKOWSKI EPISCOPI CRACOVIEŃ
ILLMVS ET R9SSMVS IN CHRISTO PATER DNVS IOANES
DEMETRIVS SOLIKOWSKI ARCHIEPISCOPO LEOPOLIEN
REVERTENS A SVMMO PONTIFICE SIXTO PAPA V AVPD
QVEM SERĚSSMI STEPHANI POLONLÆ REGIS ET
REGNI OBEDIENTIÆ CAUSA FVIT ORATOR CERIMONIIS
ORATORIO CONGRVIS AD DEI OMNIPOTENTIS GLO
RIAM ET SANCTISSIMÆ VIRGINIS MATRIS ATQVE OB
INCLITI MARTYRIS CHRISTI ET PONTIFICIS DIVI
STANISLAI EPISCOPI CRACOVIEŃ HVIVS DOMVS OLI
INHABITATORIS MEMORIAM PROCVRANTE RŃDO DO
MINO STANISLAO CRASSINSKI ARCHIDIACONO CRA

¹⁾ Porównaj »NAPISY ZAGUBIONE« str. 6.

²⁾ Tak było w r. 1890. Przed kilku laty napis VII przemieniono na: DEO DANTE
NIL NOCET INVIDIA.

COVIEN̄ A QVO IDEM SACELLV̄ A FVNDAMENTIS ERE
CTV̄ EST BENEDIXIT ET CONSECRAVIT IX DIE MĒSIS
OCTOBRIS ANNO SALVTIS NOSTRÆ MDLXXXVI

Pod tą tablicą druga podobna w ramie skromniejszej, z napisem:

ANNO DNĪ 1596 DIE 20 MENSIS NOVEMBRIS HOC
ALTARE CONSECRATV̄ EST IN HONORE SANCTI
STANISLAI EPĪ ET MARTIRIS ET RELIQVIÆ HORV̄
SANCTORV̄ INCLVSÆ SVT̄ S. STANISLAI ET S. FLORI
ANI PER ILLV̄ ET REVERM̄ IN CHRO PRĒM ET DNVM̄
D. GEORGIV̄ MISERATIONE DIVINA TIT. S. SIXTI
PRESBYTV̄ CARDINALE RADZIVILV̄ NVN
CVPATV̄ (sic) PERPETVVM̄ ADMINISTRATORE EPATVS
CRACOVIEN̄ ET SEVERIEN̄ DVCATVS OLICÆ ET
NIESWIESZ DVCEM AC SACR ROMI (sic) IMPERY PRINCI
PEM SINGVLIS CHRĪ FIDELIBVS IN DIE IPSO CŌ
SECRATIONIS HVIVSMODI ALTARE HOC VISITANTIBV̄ CE
TV̄ DIES DE VERA INDVLGENTIA IN FORMA ECCL CŌSVETA CŌCĒ.

W framudze, obrazem M. Boskiej zakryta, tablica czarna marmurowa:

IOANNES SCHINDLER C. C. CANONICUS SS. DOMINI PRAELATUS
DOMESTICUS S. T. J. U. ET PH. DOCTOR SENATUS REGENTIS REI
PUBLICAE CRACOVIENSIS PRAESES RESTAURAVIT A. 1840.

Na ścianie południowej, a cornu ewangelii, w listewce kamiennej
tablica marmurowa z napisem:

AD PERPETVAM REI MEMORIAM DEI OMNIP. GLORIAM S. STANISLAI EPPI ET M.
HONOREM QVONIAM LOCVS ISTE IN QVO STETERVNT PEDES EJVS SACER EST NE
SILENTIO LAVDIS SVI TVTELLARIS DOMVS HÆC FIAT VN̄QVM̄ (sic) DE
SERTA ZELO ET PIETATE DVCTI PIE DEFVNCTVS REMIGIVS SVSZYCKI ARCHID
VLTIMIS SVIS TABVLIS ET ANDREAS OLSZOWSKI CANCVS (sic) CRAC EXECVTOR
TEST ETIAM DE SVO AD ID CONTRIBVENS QVALIBET SEPTIMANA PER AN
NVM VNAM MISSAM DE EODEM SANCTO ET DVAS DIEBVS CONSECRATI
ONIS HVJVS CAPELLÆ ET ALTARIS INCIDENTIBVS ADDITA COLLECTA SVB
VNA CONCLVSIONE PRO AABV̄ FVNDATORVM̄ MEMORATORVM̄ IN
EADEM CAPELLA ABSOLVENDAS DISPOSERVNT QVAS LIBERALITATE PIA
EORVNDEM FVNDATORVM̄ OBLIGATI RR. VICARII ECCLESIAE CATHED HVJVS
IN SE ET SVCCEDANEOS SVOS PERPETVIS TEMPORIBVS VIGORE DECRETI SVI
DIE ET ANNO INFERIVS SPECIFICATIS LATI ET AV̄THE PVBLICA FIRMATI
ASSVMPSERVNT LIBENTER VT AVTEM VNA CVM CONSCIENTIA LAPIS ISTE
DE PARIETE CLAMET AD ILLOS ET MONEAT OFFICIJ AD IPSVM̄ ET IN MARMO
RE HOC EXECVTOR GRATVS EXARARI FECIT DIE 14 MARTII A. D. 1724

— L. 21. Nad bramą od ulicy na fryzie napis:

PROCVL ES (h. Leszczyce) TE PROFANI

Na I piętrze wewnątrz, nad ozdobnymi rzeźbą odrzwiami ze sieni
do pokoju frontowego, tablica marmurowa z napisem:

SIBI AMICIS ET POSTERI
TATI STANISLAVS SKARS
CHEWSKI CRACO PLOCEN
CANONICVS DOMVM̄ HANC
EXÆDIFICAVIT MDXCII

— L. 25. Nad bramą na fryzie gżemu koronującego napis:

NIL EST IN HOMINE BONA MENTE MELIVS

W sieni na parterze w sklepieniu h. Jastrzębiec i w otoku napis:
DOCTOR IACOBVS MONTANVS CANONICVS CRACOVIEN EXSTVXIT (sic) A. D. MDLXXI

Zewnątrz między oknami I piętra od strony Podzamecza tablica kamienna, wyjęta ze zburzonego 1856 r. domu psalterzystów, z rzeźbą i napisem u jej spodu:

Pro Collegio psalteristarū eccle cracovi
en per Vladislau secundu rege et Hedvi
gim reginā polonie fundato iohan
nes longini Canonicus Cracovien ad
honores dei omnipotētis fabricavit
me anno mille^o cccc^o octuagesimo

Pod tą tablicą druga mała z napisem:

Diruta domo Collegii Psalteristarum in monte
Cawel mdcccliii olim a Ioanne Długoszu Can
Ecclesiae Cath Cracov. fundata lapis hic unicus
ex illa superstes quatuor saeculis post huc trans
latus est anno domini mdccclxxx.

Na prawo, bliżej ulicy Kanoniczej, trzecia mała tablica:

TA CZĘŚĆ DOMU DOBUDOWANA
PRZEZ BRACI DŁUGOSZÓW ROKU 1450
TU JAN DŁUGOSZ MIESZKAŁ LAT 30
TU PISAŁ DZIEJE POLSKI
TU UMARŁ 1480 R.

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 17. Był tu do r. 1840 h. Drya i pod nim napis:

Erasmus plocens. Epus Deo suaeeque posterit. comodi. (sic) erexit A. D. MDV.

Herb bez podpisu przeniesiono do biblioteki Jag.

(Grabowski: »Staroż. wiadom.« str. 4).

Ten herb jest w Bibliotece Jag. ale to Sulima Gamrata.

NAPIS ZAGUBIONY Z DOMU NIEOZNACZONEGO.

W Krakowie miał kamienicę Marcin Leśniowski, kasztelan podlaski; gdy wpadł w niełaskę króla Zygmunta III, zamieszkał w niej po oddaleniu od dworu królewskiego i kazał na kamienicy tej namalować dwa wieńce, z napisami:

pod jednym: Ipsa sibi virtus
pod drugim: est meruisse satis

(Kronika Piaseckiego pod r. 1591 str. 107, przytoczona u Niesieckiego wyd. Bobrowicza).

Leśniowski, a potem jego spadkobiercy posiadali w początku w. XVII kamienicę (pl. Maryacki L. 2) t. zw. »malowaną« obok prałatówki P. Maryi.

Plac Groble.

— L. 1. Róg ulicy »nad Wisłą«. Przy samym narożniku domu w znacznej wysokości, tabliczka marmurowa z napisem:

**PAMIĘTNIK
WYLEWU WODY Z RZEKI WISŁY
W ROKU 1813 DNIA 26 SIERPNIA
DO PUNKTU WSKAZUJĄCY (sic) RĘKI
UMIESZCZONY PRZEZ KUPCÓW
POD TENCZAS TRUDNIĄCYCH
SIĘ HANDLEM DRZEWA**

Ulica Zwierzyniecka.

— L. 47. Koszary artylerii, gdzie dawniej była rogatka, za wiaduktem kolejowym. Tabliczka marmurowa w ścianie frontowej dość wysoko, z napisem w obwódce rytej z liści wawrzynowych:]

**PAMIĘTNIK
KAZIMIERZ I IÓZEFA SKRZYŃSCY
WŁAŚCICIELE TEGO DOMU UMIESZCZAIĄ
PAMIĄTKĘ NINIEYSZĄ NADZWYCZAJNEGO
WYLEWU WODY WYSOKOŚCI ŁOKCI TRZY**

CALI DWADZIEŚCIA
W ROKU 1813 DNIA 26 SIERPNI
DO PUNKTU WSKAZUJĄCYCH RĄK

Ulica Wolska.

— L. 10. Przy burzeniu dawnego domu, na tem miejscu do r. 1896 stojącego, znaleziono w murze przy wejściu do piwnicy tablicę marmurową czarną prostokątną, o brzegach nadłuczonych z napisem:¹⁾

IO VS
. RAC CANON
NEN . SS SIGIS III
ET SVECIE REGIS S
TARIVS AC CANCELLA
MAIORIS REGENS LITTE
RARVMQVE SVÆ MAI AD
EXTEROS PRINCIPES
SCRIPTOR STANISLA . .
KARNKOVII ARCHIEPI . C
GNEZZEN CANCELLAR . .
OBIT XXX APR A D M
ÆTATIS LV

Tablica ta znajduje się w zbiorze hr. Czapskiego, ul. Wolska L. 12.

Ulica Loretańska.

— L. 1. Klasztor OO. Kapucynów. W ścianie wychodzącej na dziedzińczyk zakratowany, przed wejściem do kościoła, tablica kamienna z napisem:

PAMIĘCI
ANTONIEGO I IGNAĆEGO
KRYSZKIERÓW
PIERWSZEGO W KRAKOWIE W
DNIU 15 CZERWCA 1806 R. URO-
DZONEGO A W DNIU 15. PAŹ-
DZIERNIKA 1831 W TORUNIU
ZMARŁEGO
DRUGIEGO W KRAKOWIE W DN̄
30 STȲ 1805 URODZONEGO ZMAR-
ŁEGO W LWOWIE 7. GRUDNIA 1833.
MATKA KATARZYNA Z ZAWADZKICH
KRYSZKIEROWA POŚWIĘCA

¹⁾ Na ten napis uwagę moją zwrócił prof. Maryan Sokołowski.

Na tym samym dziedzińcyku pod ścianą kaplicy Loretańskiej, na przeciw poprzedniej tablicy, ustawiona figura ś. Jana Nep. (podobno przeniesiona tu z nad mostku na Rudawie na ulicy Karmelickiej, gdzie stała w pobliżu fasady domu L. 20). Na postumencie rokokowym tablica o płaszczyźnie wypukło wygiętej, z jasnego marmuru niepolerowanego, na niej ryty napis:

INIECTVS FVNDIS;
FVNDOS
PATRONVS AB VNDIS
PROTEGAT ILLÆSOS
VT PLA
VOTA PETVNT

Jest to chronostych. Większe litery zesumowane dają datę: 1746.

— L. 14. Dom narożny, ul. Kapucyńska L. 7. Zewnątrz, niedaleko narożnika, w fasadzie tablica marmurowa z napisem:

PRZED TĄ TABLICĄ W ODLEGŁOŚCI 3 METRÓW
ISTNIAŁA
W MURZE OGRODOWYM PAŁACYKU WODZICKICH
FURTKA KTÓRĄ
TADEUSZ KOŚCIUSZKO
RANO 24 MARCA 1794
UDAŁ SIĘ DO KAPLICY LORETAŃSKIEJ
W CELU POŚWIĘCENIA PAŁASZA

Ulica Krupnicza.

— L. 18. Na ścianie wschodniej, na I piętrze, tablica drewniana, oko w promieniach na przestrzeni trójkątnej (Opatrzność), pod niem napis:

HOC SIGNUM TRANSLATUM EST
EX DOMO LIGNEA HOC LOCO
A. D. 1796 AEDIFICATA
A. D. 1880 DESTRUCTA

Ulica Karmelicka.

— L. 19. Klasztor OO. Karmelitów na Piasku. Nad wejściem, na fryzie odrzwi:

PER ANGVSTA AD AVGVSTA

W budynku furty, w ścianie frontowej zwróconej ku wschodowi, obok narożnika wmurowana tablica z czarnego marmuru, w rzeźbionem obramieniu, skądś tu przeniesiona (może z kościoła ś. Szczepana) z napisem:

D. O. M.

STANISLAVS CZAPLIC KLECEN: I. V. D. ET
PROFESSOR S. MICHAELIS, IN ARCE CRACO.
VIEN: ET HVIVS ECCLIAE CAÑCVS, VIR INSIGNI
IN DEVM CVLTV, PRVDENTIA, MORVM GRA
VITATE, INNOCENTIA VITAE, PRISCO CADORE
EXTERIBVSQ₃ VIRTVTIB₉ ORNAT₉ PRINCIPIBVS
ET ERVDITIS, OB INGENII DOCTRINAE MO
DESTIAE FAMAM CONSILIORVM PROMPTI
TVDINEM, FELICITATEMQ₃ COMMENDATVS
IX APRILi (sic) ANO CHRISTI M. DC. XLVIII.
ÆTATIS SVÆ LVIII PLENVS MERITORVM
DECESSIT

EXECVTORES TESTAMENTI AMICO ET
CONFRATRI DESIDERATISSIMO POSVERVT

Ulica Biskupia.

— L. 24. Nad główną bramą do klasztoru PP. Wizytek, na fryzie pod gzemsem:

. . . V. VISITATIONIS B. MARIAE VIRGINIS
A. D. 1693 DIE 16 *Obris*

Ulica Długa.

— L. 36. Narożnik ul. Słowiańskiej. W szczycie zwróconym ku ulicy Słowiańskiej, dość wysoko, tabliczka marmurowa z napisem:

†
NA TEM MIEJSCU STAŁ KOŚCIÓŁ SŁOWIAŃSKI ŚGO KRZYŻA
WRAZ z KLASZTOREM BENEDYKTYNÓW R. 1390 PRZEZ JADWIGĘ
I JAGIEŁŁĘ NA PAMIĄTKĘ CHRZTU JAGIEŁŁY ZBUDOWANY
A W R. 1817 ZBURZONY.
W 500 LETNIĄ ROCZNICĘ TEGO CHRZTU OBCHODZONĄ
DNIA 4 LUTEGO 1886 R.

TEJ TABLICĘ KLADĄ OBYWATELE MIASTA KRAKOWA.

Ulica Pędzichów.

— W samej granicy realności L. 1 i 3, nad brukiem w murze gładz nieforemny, od przodu nieco ogładzony, z wrytym napisem:

ZNAK GRANIC
MIĘDZY KLEPA
RZEM Y PĘDZICHO
WEM 1782

Ulica Basztowa.

— Rondel bramy Floryańskiej. Wewnątrz, na murze ganeczku przeruconego łukiem przez szyję, prowadzącą ku bramie Floryańskiej, tablica kamienna z wypukłymi literami:

SENAT RZĄDZĄCY
ODNOWIŁ
R. P. MDCCCXLI

Zewnątrz, na wschodniej ścianie szyi, tablica marmurowa nowa z napisem:

DNIA 22 CZERWCA 1768 ROKU
MARCIN ORACEWICZ
MIESZCZANIN I PASAMONIK KRAKOWSKI
STRZAŁEM Z MURÓW MIASTA ZABIŁ
PUŁKOWNIKA ROSYJSKIEGO, SKUTKIEM
CZEGO ROSYANIE DNIA TEGO OD MIASTA
ODSTĄPILI.

1897

— Wieża nad bramą Floryańską. W kaplicy na I piętrze wewnątrz, u wejścia na lewo, tablica marmurowa jasna z napisem:

IN HONOREM
BEATAE MARIAE VIRGINIS
FIERI CURAVIT
LADISLAUS
E PRINCIPIBUS CZARTORYSKI
A. D. MDCCCLXXXVI.

Na prawo także tablica z napisem:

ALBINUS
PRINCEPS EPISCOPUS
CRACOVIENSIS
CONSECRAVIT
A. D. MDCCCLXXXIX.

Ulica Kolejowa.

— L. 11. W sieni na parterze odrzwia dorobione do nadproża gotyckiego, które niegdyś było na Małym rynku L. 6 i ma płasko wyrzeźbiony napis:

ave maria

Ulica Kopernika.

— Słup przydrożny murowany, pod murem okalającym ogród PP. Karmelitanek bosych. Od przodu tabliczka marmurowa z napisem:

*Ta figura postawiona
przez Szezegorza słuchacego z Obserwa
toryum Szrakowskiego roku 1812.
Odnowiona przez A. A. Czastkiewicza
w sierpniu roku 1861.*

Ulica Wielopole.

— L. 16. Nad bramą wjazdową domu pod figurą ś. Floryana tablica marmurowa czarna z napisem:

R. P. 1823
*Święty Floryanie
miej ten Dom w Obronie
Tęchaj płomieniem
od Ognia nie chłoń*

Ulica Stradomska.

— L. 6. Seminaryum duchowne XX. Misyonarzy. Nad główną bramą od ulicy, kartusz marmurowy czarny z napisem:

HAS CLERO PLEBIQVE DICAT MALACHOVIVS ÆDES
SIC STUDET ÆTERNUM PASTOR ADESSE GREGI

Ulica Koletek.

— L. 5. W ścianie frontowej domu dość nisko wmurowana tablica marmurowa z napisem:

*Anno Domini 1813 die 26 Mense Augusto
Vandalus abundantia imbrium horas 72 cadentium
ad huius Lapidis lineam infimam intumuit
Marmor in Horto opposito¹⁾
minorem exundantiam memorat 1671mo
Hoc infelix Monumentum ob strages horrendas
Hominibus Pecoribus Aedibus Segetibus Pontibus
factas quas nemo satis ploraverit
Matheus DUBITSKI Cancellarius Cathedr. Cracov.
Domus et Horti Haeres posuit
Ut modernis damnis edocti plus Posteris sapiant*

Rybaki.

— L. 2. Zewnątrz wystawki przed wejściem frontowym, nisko wmurowana tabliczka marmurowa z napisem: ²⁾

*Znak wylewu Wisły
na dniu 26 sierpnia 1813 R^u
Położony przez Jacentego
Gołęberskiego właściciela domu
Ręka ludzka wskazuje zgubny
wylew Wody
Ręko Boska nas ochroń od
podobnej szkody*

Ulica Dietlowska.

— L. 34. W murze granicznym, w narożniku tylnym ogrodu Tow. Dobroczynności, a więc rzeczywiście w ogrodzie przeciwległym domowi L. 5 ul. Kołetek ³⁾, niski słup monolitowy, cylindryczny, z grubsza ociosany, częściowo obmurowany ceglami. Na górnej płaszczyźnie uciętej, częściowo widocznej, ślad kompasu; od przodu dwie daty wyryte, niewyraźne: ²⁾

1813

1671

Są to daty dwóch wielkich wylewów Wisły. Z rodzaju pisma przypuszczać można, że obie są współczesne powodziom, o których świadczą mają.

¹⁾ Patrz ul. Dietlowska.

²⁾ Na napisy te uwagę moją zwrócił p. Adam Kajzy, urzędnik Magistratu.

³⁾ Patrz ul. Kołetek.

W ścianie domu przy ul. Krakowskiej 48 (stary szpital ul. Pro i Prakon) zauważylem dziś uszkodzone w czasie walk ścienne wyryte tablice marmurowe (cramie) mające napis, który w całości odzyskałem:

" 10 tych wielkich braci morderców me
nie miał ośmiatich 25 lat życia swego
Żegota Pauli
— 44 —
Lektor archeologów i etnografów ^{polaków} **Kazimierz.**
Lektor etnograf Uniwersytetu Jagiellońskiego
* 30. VII. 1814 + 20. X. 1895 Ulica Krakowska.

J.S.

Kraków, niedziela
18 marca 1945 r.

— L. 10. Na fasadzie płaskorzeźba, a nad nią na wstędze gipsowej:

DALEŚ MI PANIE Z TWOIE (sic) OPATRZNOŚCI
DAIZE I TEMU KTÓREN MI ZAZDROŚCI

Pod rzeźbą podpis: »Pod baranem«. Oba te napisy, niegdyś malowane, niedawno wyryto i zmieniono nieco podczas przebudowy fasady.

— L. 13. Na fryzie nad bramą:

OSTIA CVR CLAVDIS CVM VOCEM PAVPERIS AVDIS
FAC QVOD CHRVS AMAT DVM PAVPER AD OSTIA CLAMAT
A. D. 16. .

— L. 17. W izbie parterowej tylnej, z wejściem od dziedzińca, strop belkowany, a na belce środkowej, na płaszczyźnie zwróconej ku dołowi wyryte:

A. 16 A W
 B R 38
 Rozeta

Na jednej płaszczyźnie bocznej:

†
IHS

Na drugiej zaś kaligraficzny znak:

M

— L. 20. Na I piętrze w pokoju od ul. ś. Józefa, komin marmurowy czarny, u góry h. Habdank, pod tem napis:

IOSEPHUS II
Romanorum Imperator
Regna Galiciae et Lodomeriae perlustrando
Vrbem Cracoviam visurus
Anno 1772 Mense Septembri
Hic Hospes steterat

— L. 30. Izba parterowa od tyłu ze stropem belkowanym. Belka środkowa ma obok gwiazdy po jednej stronie wyryte:

A. D. 1775

i ślady mało czytelne reszty napisu¹⁾.

¹⁾ Wiadomości o tym napisie udzielił mi p. A. Kajzy, urzędnik Magistratu.

Plac Wolnica.

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 9. Róg ul. Przesmyk L. 1. Gdy w maju 1897 r. burzono dom, przeniesiono zeń do Archiwum miejskiego belkę, z biegnącym napisem:

*DIR (sic) 30 אַלְמִישׁטֵלִישׁ. פֿאַ ז דױעם װעִשְׁטִימִק דאָיע סײַ
װ בױסִקע רעִצע שְׂזַיִמױן ר פ 17 (gwiazda) 77 בֿרױבִינסִקי פױע
כאַמִּשׁיעאַיִן סײַ (sic) יעִזױסױװעִשׁ מײַצע.*

Ulica Szeroka.

— L. 40. Wejście do bóżnicy Izraela i do starego obmurowanego cmentarza żydowskiego, na którym są grobowce rabinów i uczonych od XVI wieku począwszy. Nad bramą od ulicy napis w tynku wyryty:¹⁾

שַׁעַר הַצַּדִּיק הַפְּנִימִי מִבַּה"כ
הַגָּאױן הַרַמ"א זצ"ל
נְתִיבֵי מִקּוּפַת הַצְּדָקָה דַּח"ק וּבַה"כ
עַיִ הַגְּבֹאִים דַּהַח"ק ג"ח ש"א
לִפְרֵט שְׂמַחַתִּי בְּאוֹמְרֵים בֵּית ה' נִלְךְ.

(W tłumaczeniu polskim):

Brama wewnętrznego dziedzińca synagogi ·
genialnego REMU²⁾, pamięć jego niech będzie błogosławiona,
wystawiona z funduszu skarbono pobożnego stowarzyszenia i synagogi
przez przełożenie pobożnego stowarzyszenia »gemilat hasodem
szel emet«³⁾.

Liprat⁴⁾ »Uradowałem się tem co powiedziano: pójdziemy do domu
Pańskiego«⁵⁾.

¹⁾ Uwagę na ten napis zwrócił mi Dr Klemens Bąkowski, przepisał go zaś i przetłumaczył p. F. H. Wettstein.

²⁾ »REMU«, skrócenie powstałe z początkowych głosek wyrazów: Rabi Moses Iserls.

³⁾ Nazwa ta znaczy: Stowarzyszenie prawdziwej dobroczynności. Jest to stowarzyszenie zajmujące się pogrzebami ubogich, a zatem pełniące miłosierdzie bezinteresownie, gdyż od umarłych zapłaty nie można się spodziewać.

⁴⁾ Wyraz ten znaczy: »podług liczby« albo »w liczeniu« i stwierdza, że oznaczone litery następującego cytatu z pisma ś., uważane jako cyfry, dają rok, w którym napis położony. Ta data tutaj z powodu zatarcia znaków jest nie całkiem jasna, prawdopodobnie oznacza r. 1816.

⁵⁾ Psalm 121 (Vulg.) w. 1 (z opuszczeniem wyrazu jednego).

Ulica ś. Wawrzyńca.

NAPIS ZAGUBIONY.

Za kościołem ś. Wawrzyńca ku Bożemu Ciału w okolicy ogrodzenia, do Kanoników lateran. należącego (gm. VI liczba 313/137), są szczęty warownych murów, a zarazem w ścianie umieszczona tablica marmurowa z r. 1627 zaznacza, gdzie się żydowskie siedziby kończyły, a kościół i plebańskie budowle parafii ś. Wawrzyńca wznosiły.

(Łepkowski: »O Zabyt. Kruszw. Gniez. i Krak.« 1866 r., str. 271).

Tablica ta była podobno jeszcze do niedawna w pobliżu muru obwodowego cmentarza kościelnego przy Bożem Ciele, w przedłużeniu ul. ś. Wawrzyńca ku ul. Dajwor. Usunięto ją przy rozbieraniu muru przed kilkunastu laty. Na szczęście przechowała się w klasztorze Bożego Ciała, gdzie leży w ciemnym składzie na parterze, w pobliżu wejścia, za furką. Jest to tablica z marmuru brunatnego, prostokątna, o wys. 0.52 m. szer. 0.62 m. Napis brzmi:

AD LAVDEM DEI OMNIPOTENTIS MA
IORI CVM DECORO ET QVIETE IN HAC
ÆDE GLORIOSO CHRĪ MARTYRI LAV
RENTIO SACRA IN EIVS SOLENNITATE
P̄SERTIM AGEN¹⁾ OC̄CONEMQ₃ TVMVLTVI²⁾
QVI AD PROSPECTV̄ HEBREÆ GENTIS
A MINVS CIRCVMSPECTIS MAGNO CVM
PERICVLO NON SOLV̄ HÆBREORV̄ (sic) VERV̄
ETIAM ET IPSORV̄ CHRISTIANORV̄ EXCI
TARI CONSVEVERAT TOLLENDAM MAR
TINVS KŁOCZYNSKI PRÆPTVS (sic) CVM SVO
CONVENTV CAN. REG. SS. CORPORIS³⁾ CHRĪ
A FVNDAMENTIS³⁾ MVRVM HVNC EREXIT EIVS
Q₃ VSVM HÆBREIS (sic) PRO PARTE ILLA⁴⁾ QVE (sic) EST VER
S₉ VICV̄ EORV̄ SVB ANVO (sic) CENSU PPETVO (sic)
CONCESSIT ANNO DNI MDCXXVII⁵⁾

¹⁾ Tak; zapewne miało być skrócenie zam. »agendam«.

²⁾ W L przedostatniej zgłoski wpisano mniejsze r.

³⁾ Małe s oplecione około większego I.

⁴⁾ W L wpisano A tych samych rozmiarów, stawiając je na beleczce poziomej, jako na podstawie.

⁵⁾ Uwagę moją na tablicę z tym napisem zwrócił p. Fr. Bartynowski.

Półwsie Zwierzynieckie.

— Klasztor PP. Norbertanek. W dziedzińcu przed klauzurą, na budynku, gdzie piekarnia i kuchnia obok głównej furty, tablica z kamienia piaskowego w ramie rzeźbionej barokowej, z ozdobnym herbem u góry:

WIELEBNA W PANIE CHRISTV
SIE PANNA DOROTHA KANT
SKA PRZESWIETNEGO ZAKO
NV PRAEMONSTRATENSKIEGO
XIENI MIEISZA TVTECZNEGO
BVDOWANIE THO ZA VRZE
DV SWEGO Z GRVTHV POSTA
WIŁA ROKV PAŃSKIEGO 1600

Przed bramą wjazdową do tegoż dziedzińca, zewnątrz klasztoru obok wieży zegarowej, w ścianie tabliczka marmurowa czarna:

Eufemia z Taxów
OTWOLSKA
Xieni Konwentu
Zwierzynieckiego
Potomności
Jż wylew Wisły dnia 26
Sierpnia 1813 R^u
był do tego punktu — (2 m. nad poziomem bruku).

Druga tabliczka z marmuru czarnego, o 0:55 m. powyżej kreski tablicy poprzedniej:

Dla wiadomości
R^u 1593 w Miesiącu Lipcu
i w R^u 1697 w Miesiącu Sierpniu
wylew wody był większy
o 20 cali nad wylew
Dnia 26 Sierpnia R^u 1813
zdarzony Pomnikiem poniżej
położonym opisany

— Szkoła w Półwsiu Zwierzynieckim, przy samym klasztorze, nad Wisłą, ma w ścianie od strony Wisły obok wejścia tabliczkę marmurową z napisem:

ZNAK WYLEWU
WISŁY PRZYPADŁEGO NA
DNIU 26 SIERPNIA 1813 R.
POŁOŻONY PRZEZ KAZIMIERZA
OTWOLSKISZCZ

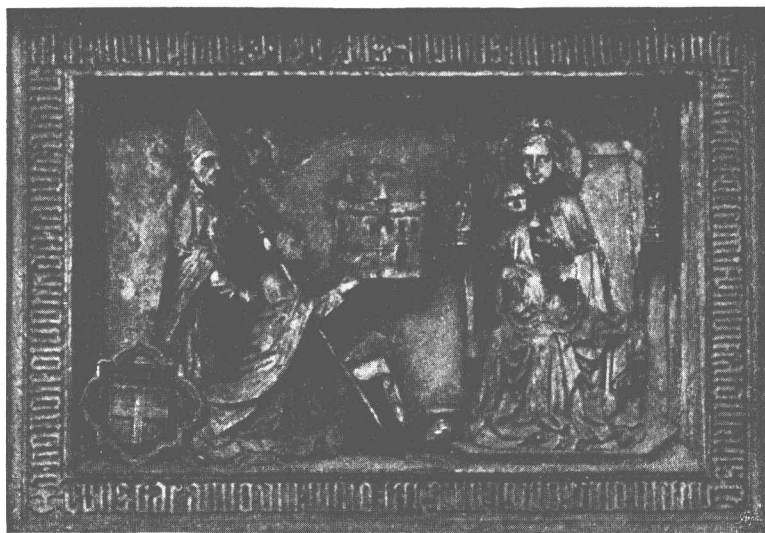
Prądnik.

— Na pałacu biskupim w Prądniku była tablica marmurowa z napisem, którą przeniesiono do katedry na Wawelu. Wmurowana w dawnej kaplicy, gdzie dziś schody do kapitułarza (Hoszowski: »Andrzej Trzebicki« 79—80) znajduje się w ścianie wschodniej; u spodu dodano dopisek nowszy.

DOMVM HANC EPISCOPALEM SVBVRBANAM
SVETICO BELLO DIRVTAM AC DESTRVCTAM
SVO AC SVCCESORVM SVORVM EPIS COPORVM
CRACOVIENSIVM AMENIORI SECESSVI
IN HANC FORMAM RESTITVIT ANDREAS
TRZEBICKI EPIS COPVS CRACOVIENSIS,
DVX SEVERIE A. D. MDCLXIX

(herb)

SAXUM HOC POST ABRVPTA BONA EPI
SCOPALIA (:PARCAT DEVS SI VULT:) TAM
QUAM TESTEM VICISSITVDINIS TEMPO
RUM MATHEVS DVBIECKI CANCELL. CATH.
CRACOV. REHABERE CURAVIT ET 1829. RE
VERENDISSIMO CAPITVLO OBTVLIT

Tablica rzeźbiona erekcyjna ze zniesionej bursy Jeruzalem,
fundacji Zbigniewa Oleśnickiego z r. 1453 (Por. str. 13, Bibl. Jag.).

ERRATA I DOPEŁNIENIA.

Na str. 21 (ul. ś. Jana L. 6) zam. „KnotIVs“ czytaj *KnotsIVs*.

Na str. 24 opuszczono, między stacyą VII a VIII, następujący napis, w którym z powodów atmosferycznych czytelną w czasie druku była tylko końcowa data:

S. P. Pani ZOFIA DĄBIGNOŁA
m. czka prosi o westchnienie.
Niech będzie pochwalona Przenaj
. WROCŁA y w Najwyższym (sic) Sakram
cie Pan M. IZUS Chrystus
Która onczyła zyciã
Dnia 17 (?) Lutego Roku 1767.

Na str. 25. Między stacyą IX a X należy dodać, pod napisem tam przytoczonym, drugi napis, na tabliczce czarnej marmurowej:

D. O. M.
Janowi i Maryannie
WŁODKOWSKIM
Stanisław Lubowiecki
w dowód wdzięczności
pamiętkę położył 1814 R^u
prosząc o westchnienie do
B.C.G.A. ¹⁾

Na str. 27 (ul. Szpitalna L. 21) zam. »ARCHIBRESBITER« czytaj ARCHIPRESBITER.

Na str. 32 opuszczono:

Ulica Gołębia L. 20. Wyższa szkoła przemysłowa (dawniej Technika). W klatce schodowej, wśród balustrady II piętra, na podstawie filaru dźwigającego sklepienie, widzialna ze schodów tablica czarna marmurowa z napisem:

¹⁾ Odpisu obu tych inskrypcyj udzielił mi p. Julian Pagaczewski.

Logorzęby
d. 18° Lipca 1850
odbudowany
n. 1852

Ul. Gołębia L. 24. Uniwersytet, Collegium novum. W gabinecie archeologicznym — umieszczone na otwartym korytarzu — znajdują się kamienie z napisami, pochodzące z różnych zniesionych budynków:

Nr. inwent. 5455. Płyta marmurowa czarna prostokątna, na środku napis, niewielkimi literami trzy wiersze, od góry i od dołu dużo miejsca pustego. »Przy rozbieraniu murów Bursy Jeruzalem znaleziona w węgle, od ul. Gołębiej i razem z następną była niegdyś w ramie z piaskowca z h. Korab u góry« zapisał Łepkowski w inwentarzu.

HABITACVLVM . ALVMNORVM . DOMVS
ET FAMILIÆ ILLM̄ D. IACOBI
ZADZIK EPISCOPI CRACOVIE.

Nr inwent. 5831. Płyta marmurowa szaro-czarna tych samych rozmiarów co poprzednia — por. Nr 5455 — potrząskana na 4 części, ale kompletna. »Pochodzi z bursy Jeruzalem, dar bar. Rastawieckiego« zapisał Łepkowski w inwentarzu. Napis brzmi:

DEI . OPT . MAX . GLORIE .
ECCLESIE ET PATRIE VUTILITATI.
INSTAVRATO AC CENSU AVCTO HOC
CONTVBERNIO ILLVM̄ AC RENDM̄ IACOBVS
ZADZIK, EP. CRAC, DVX SEV. HOCCE ET
ILLI¹⁾ OPPOSITVM HABITACVLVM
SVIS SANGVINE IVNCTIS, DE
CONSILO ET PLENO CONSENSV
ACADEMICO, DESTINAVIT
A . D . M . DC . XLII

Nr. inwent. 8186. Głaz z marmuru czarnego, wąski, podłużny, jakby z fryzu jakiegoś; koniec ma odłamany. »Z Collegium majus« zanotował Łepkowski w inwentarzu. Znaczy to, że był w składach tego gmachu; ale pochodzi zapewne z ul. Kanoniczej L. 17. (Por. str. 36—37). Napis urwany brzmi:

ERASM[?] PLOCEN EP̄S DE . . .
POSTER[?] COMODITATI E

Nr. inwent. 8184. Głaz z wapienia wąski, podłużny, jakby z fryzu, koniec odłamany. »Ze składu w Colleg. majus zapewne z jakiejś bursy« zapisał Łepkowski w inwentarzu. Wśród listewki napis urwany:

¹⁾ Przez środek tego wyrazu przechodzi znaczniejsze pęknięcie, które zniszczyło środkowe litery.

ADSIT QVISQV

Nr. inwent. 8185. Dwa ułamki głazu z wapienia obrobionego w równoległością wążki, podłużny. Na dwu dłuższych ścianach [ślady zepsutych wypukłych napisów minuskułami gotyckimi i ornamentów. Może kawałki nagrobka starego, po raz drugi użyte jako gład do napisów. »Z Colleg. majus« zanotował Łepkowski w inwentarzu. Napisy zepsute nie dadzą się złożyć w wyrazy zrozumiałe.

Na str. 42, ul. Stradomska L. 6, opuszczono: W głębi ogrodu XX. Misyonarzy, na domku ogrodnika przy narożniku, niewysoko, mała tabliczka z marmuru czarnego z napisem:

*1813 dnia 26 Sierpnia Wista wzniósłszy się
na Łok. 8 Cali 12 Ogród pod brzeg dolny tego
Kamienia załata. Plon Roku zgubiła iż z za
murów prętko (sic) wypuszczona być nie mogła.*

Spis alfabetyczny osób, miejsc i rzeczy.

	Str.		Str.
Akademia Umiejętności	20	Bryliński Szymon	45
Aleksander król pol.	14	Bukowski Julian, X.	18
Altarystów N. P. Maryi kolegium	28	Bursy 50 (czterokrot.), 51, por. Jeruzalem.	
Anny ś. kolegiata 16 (dwukrotnie),	17	Bystrzonowski Kajetan, kaszt. małog.	24
Arcybractwo Miłosierdzia	9		
Aristotelis lectorium	17	Celesta Jan rajca krak.	9
Arsenał królewski	12—13	Chojeński Jan bisk. krak.	32
August II król pol.	18	Ciepielowski Joachim, rajca krak.	
August III » »	18	3 (Syndykówka); 4, 5 (Sukiennice)	
		Ciołek (patrz Erazm bisk.)	
Baranowskiego Xa. kamienica	34	Cmentarz żydowski	45
Benoë (patrz Kisielewska)		Collegium majus (patrz Bibliot.)	
Bergmann Herman budowniczy	15	Coll. novum	50, 51
Biblioteka Jagiell., dawne Coll. majus		Cyrus Stanisław, rajca krak.	4, 5
Uniw. Jag., 13—18, 19, 37, 50 (trzykr.),	51	Czaplic Stanisław X. dr. praw	40
Biskupi pałac	29—32	Czapskiego hr. zbiór	38
» » na Prądniku (patrz Prądnik)		Czartoryski Władysław książę	41
Bolesław Wstydlivy	4, 5	Cząstkiewicz A. A.	42
Bontani (patrz Dembińska Maryanna)		Czerznicka Katarzyna	25
Botaniczny ogród	19		
Bożego Ciała klasztor	46	Dajgenowa	49
Brama floryańska	41 (trzykr.)	Dembińska Maryanna z Bontanich	25
Brodowicz Józef prof. U. Jag.	15	Dembińska Maryanna z Jaworskich	26

	Str.
Dembińska (patrz Niemiryczowa, Re- merowa).	
Dietl Józef burmistrz krak.	4, 5
Długosz Jan historyk	13, 36 (3 krotnie)
Długosza bursa	10, 13—14
Długosza dom	36
Drya herb	36
Dubiecki Mateusz kanclerz kat. kr.	43, 48
(Dunajewski) Albin bisk. kr.	41
Dzianotty (patrz Mierzejewska)	
Erazm bisk. płoc.	37, 50
Floryana ś. figura	42
» » relikwie	35
Franciszek Józef cesarz	15, 19, 20
Franciszek ś.	10, 29
Franciszkanów klasztor	10, 28, 29
Frankowicz Antoni rajca krak.	27
Fryderyk August, książę warsz.	18
Galenii lectorium	17
Gamrat bisk. krak.	37
Gembicki Piotr bisk. krak.	8, 29
Gimnazjum ś. Anny	18—19
Gołęberski Jacenty	43
Grabowski Ambroży	21
Grochowskiego Xa. kamienica	34
Grodzicki Paweł komend. art. król.	12
Grzymisława księż. ruska, król. polska	10
Habdank herb	44
Handlarze drzewa	37
Henryk Walezy król. pol.	14
Hossein Bek, syn sułtana gilańsk.	11
Innocenty X. papież	10
»Jacka ś. dom«	10—12
Jadwiga królowa	14, 36, 40
Jan Chrzecieli ś.	29
Jan Kanty ś.	15, 16 (trzykrotnie)
Jan Kazimierz król	11, 14
Jan Maria z Padwy, architekt	4, 5
Jana Nepomucena ś. figura	39
Jan Olbracht król	14, 32 (dwukrotnie)
Jan III Sobieski	10, 11, 16, 20, 21, 31
Jastrzębiec herb	36
Jatki szewskie	4, 5
Jaworska (patrz Dembińska Maryanna)	
Jeruzalem, bursa Oleśnickiego	13, 32, 48, 50
Jezuici	9
Jordan z Zakliczyna Piotr, kan. krak.	7

	Str.
Józef II cesarz	44
Junosza herb	32, 33
Karmelitów klasztor	39—40
Karnkowski Jan, kan. kr. 33 (dwukrotn.)	
» Stanisław areyb. gniezn.	38
Kazimierz W. król	4, 5, 14, 19
Kazimierz III Jagiell.	14
Kątska Dorota ksieni Norbert.	47
Klecensis (patrz Czaplic)	
Kietlińska Marya z Ligęzów Niewia- rowskich.	25
Kisielevska Magdalena z Benoów	26
Kisielewski Seweryn	26
Klara ś.	10
Kleparza granica	41
Kloczyński Marcin przełoż. kan. reg. Bożego Ciała.	46
Knotz Maciej	19, 21
Koloman król węg.	10
Kościęsza herb	19
Kościuszko Tadeusz	39
Kownacka Anna z Trzebińskich	24
Krasiński Stanisław archid. krak.	34
Kremer Karol architekt	15
Kryszkier Antoni	38
» Ignacy	38
Kryszkierowa Katarz. z Zawadzkich	38
Krzyckiego Andrzeja wiersze (dwukrotnie)	12, 13
Krzyża ś. kościół słowiański	40
Książarski Feliks architekt	15
Leopolda Jan	17—18
» (patrz Franckowicz)	
Leszek biały	10
Leśniowski Marcin, kaszt. podl.	37
Ligęzianka (patrz Kietlińska)	
Lindintolde Marcin architekt	4, 5
Lubomirski Henryk książę	21
Ludwik węg. kr. polsk.	14
Łabędź herb	10
Łancucki Wincenty archipr. kościoła P. Maryi.	8
Malarnia	10—12
Małachowski Jan bisk. krak.	30, 42
Mansyonarze kość. N. P. Maryi	8
Marenniusa Stanisława wiersze	17—18
Maronis lectorium	17
Maryi N. P. kościół archipresb.	27
Męczyńskiego dwór	34

	Str.		Str.
Michalczewski Kazimierz	25	Remerowa Franciszka	26
Michała ś. kościół na zamku	40	» Krystyna z Dembińskich	24
Michała i Józefa śś. klasztor	32	Remokowa Apolinara	23
Michał Korybut król pol.	10, 11	REMU, skrócone nazwisko dawnego rabina	45
Michałowska Tekla z Morstinów	23	Rozdrażewski Stanisław kustosz kr.	33
Michałowski Józef	23	Salomea królowa bł.	10
Mierzejewska Magdal. z Dzianottych	23	Salomon na tronie, kantata	11
Mierzejewski Benedykt Ignacy	23	Schindler Jan, kan. krak.	35
Misyonarzy klasztor	42, 51	Seminaryum duchowne (patrz Misyo- narzy klasztor)	
Montanus Jakób kan. krak.	36	Setinum bitwa pod	16
Morstinówna (p. Michałowska Tekla)		Sierakowski Wacław kan. krak.	11
Myszkowski Piotr bisk. krak.	34	Skarszewski Stanisław kan. krak.	35
Napierkowski Marcin	26	Skrzyńscy Kazimierz i Józefa	37
Napiorkowska Maryanna	24	Słowiański kościół (patrz Krzyża ś.)	
Niebyłecka (p. Stachiewiczowa)		Socratis lectorium	17
Niemiryecz Antoni, wojski sandom.	24	Solikowski Jan Dymitr areyb. lw.	34
Niemiryczowa Urszula z Dembińskich	24	Sołtyk Kajetan bisk. krak.	3
Niewiarowska (patrz Kietlińska)		Stachiewiczowa Małgorzata z Nieby- leckich,	26
Nowakowski Kazimierz	47	Stachowicz malarz	30
Obserwatorium	19, 42	Stanisław August król	11, 15, 18, 31
Oleśnicki Zbigniew kard.	13, 48	Stanisław ś. bisk. krak.	34, 35 (dwukr.)
Olszowski Andrzej kan. krak.	35	»Stanisława ś. dom«	34—35
Oracewicz Marein	41	Stefan Batory król	14, 34
Ostryhom (patrz Strigonium)		Strigonium bitwa pod	16
Otfinowska z Jaxów Eufemia, ksieni Norbertanek	46	Sukiennice krak.	3—6
Padovano (patrz Jan Maria)		Sulima herb	37
Penitencjarze kościoła N. P. Maryi	28	Suszycki Remigiusz archid. krak.	35
Pędzichowa granica	41	Sykstus V papież.	34
Platonis lectorium	17	Synagoga na Kazimierzu	45
Poniatowski Michał prymas	11	Syndykówka (przy Sukiennicach krak.)	3
» (patrz Stanisł. August)		Szczepana ś. kościół	39
Pożar Krakowa	9, 50	Szembekowa Zofia	25
Prandota bisk. krak.	10	Szkoła przemysłowa	49—50
Prądnik, pałac biskupów krak.	48	Szpital ś. Ducha	27, 28
Praemonstratenński zakon (patrz Zwie- rzyński klasztor)		» ś. Rocha	22, 27
Pryliński Tomasz architekt	5, 6	Szyszkowski Andrzej, schol. krak.	34
Przemankowski (patrz Władysławski)		Technika (patrz Szkoła przemysłowa)	
Przeworsk	21	Trzęciński Krzysztof archipresb. ko- ścioła N. P. Maryi	8
Psalterzystów kolegium	36 (dwukrotnie)	Trzebiecki Andrzej biskup krak.	9—10
Ptolemaei lectorium	17	27, 48	
Radomycki Ignacy podczaszy wołyń.	23	Trzebińska Elżbieta	23
Radziwiłł Albert książę	7, tamże nota	» (patrz Kownacka)	
» Jerzy kardynał	35	Uniwersytet Jag. (patrz Biblioteka, Coll. novum).	
Radymiński Marein prof. U. Jag.	14	Wawrzyńca ś. kościół	46
Reformatów klasztor	22—23		
Remer Aleksander	24		
» Józef Karol	26		

	Str.		Str.
Wężyk Franciszek kaszt., prezes Tow. Naukow.	20	Wojeński z Brzezia Stanisław, kan. krak.	10, 11
Wiednia odsiecz	16, 20	Woronicz bisk. krak.	30
Wielopolscy	28—29	Zacherla Jan Gaudenty	20
Wieniawa herb	13	Zadzik Jakób bisk. krak.	50 (dwukr.)
Wikaryusze katedr. krak.	35	Zamoyska Lidwina Salomea, ksieni Klarysek	10
Wisły wylewy 37, 37—38, 43 (trzykr.) 47, (trzykr.) 51		Zawadzka (patrz Kryszkierowa)	
Wizytek klasztor	40	Zawichost, klasztor Klarysek	10
Władysław Łokietek	4, 5	Zborowscy	28
» II Jagiełło	4, 5, 14, 36, 40	Zwierzyniecki klasztor	47
» III Warneńczyk	14	Zybkiewicz Mikołaj burmistrz krak.	5
» IV	12, 14, 18	Zygmunt I Stary	12, 13, 14, 21, 32
Władysławski z Przemankowa Gabr.	18	» August	14
Włodkowsy	49	» III król pols.	14, 37, 38
Włoska nacya	29	Żydowskiego miasta granica	46
Wodzickich pałacyk	39		

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

Dopełnienia i poprawki.

W pracy o »Napisach domów krakowskich« uwzględnione zostały także napisy na domach klasztornych, na murach, na t. z. figurach, kamieniach granicznych itd. — czego w przedmowie nie wyrażono dokładnie.

— Do str. 3. Rynek główny, w bruku, na przekątnej pomiędzy wieżą ratuszową a ulicą Szewską, naprzeciw domu l. 30, wprawiona przed kilkunastu laty płyta pozioma z piaskowca z napisem wyrytym

**Na tem miejscu
Tadeusz
Kościuszko
przysięgał
narodowi
w dniu 24 marca
1794 r.**

— Do str. 6. Rynek l. 17. W fasadzie na prawo od bramy głównej, nad sklepem tablica marmurowa czarna, dość znacznych rozmiarów, mieści długi napis na pamiątkę pożaru 1850 r. Obecnie zakryta jest niemal całą szyldem i gzemsem wystawy sklepowej.

— Do str. 13. Ul. św. Anny l. 8 i 10. Biblioteka Jagiellońska. Sala I piętra narożna, zwana Jagiellońską, z oknami trzema wychodzącymi na ul. św. Anny, a jednym na ul. Jagiellońską. W tem ostatniem na środkowym z trzech kamiennych talerzy ławy okiennej, wystających na zewnątrz budynku, na płaszczyźnie poziomej wierzchniej widzialnej z we-

wewnątrz sali, gdy się stanie na parapecie okiennym, reszta starego zepsu- tego napisu rytego, świadczącego, że użytym tu może został kamień, po- chodzący z jakiegoś epitafium:

. IOANĒS
. . . . STANISLAVS
. ZENSKI
. . . . A. D. 1684¹⁾

W temże oknie na węgarkę bocznym prawym, na ścianie pionowej bocznej zewnątrz okna, widzialny ze sali niezbyt zgrabnie ryty napis:

GREGORIvs.

— Do str. 32 (po ulicy Gołębiej). Ulica Jagiellońska l. 22. Zakład che- miczny uniwersytecki, wejście od plantacyj. Na parterze w korpusie środ- kowym izba frontowa długa, o sklepieniu beczkowym z lunetami, zape- wne dawny refektarz klasztoru Norbertanek. Na podniebiu w miejscu najwyższym wzdłuż osi podłużnej sklepienia, pas ozdobiony gipsową sztu- kateryą barokową, w rodzaju płaskich listew o liniach geometrycznych. Gdy się obrócimy tyłem do okien, widzimy następujące ozdoby z napi- sami z dużych, również jakby z płaskich listew wyrobionych, wypukłych liter, licząc od lewego ku prawemu:

1) Nad drugą lunetą medalion okrągły, w środku insygnia arcybiskupie w otoku napis: S. AVGVSTINVS i między pierwszym a ostatnim S dwie łyżki skrzyżowane.

2) Nad drugą lunetą mały medalion okrągły i w nim **IHS**.

3) Pomędzy drugą i trzecią lunetą medalion ośmioboczny i w nim

D K
X (h. Brochwio) Z

Litery znaczą oczywiście: Dorota Kątska Xieni Zwierzyniecka.

4) Nad lunetą czwartą mały medalion okrągły, a w nim monogram ze skombinowanych w jeden znak liter MARIA.

5) Między lunetą czwartą a piątą medalion w rodzaju czworoliścia, w nim herb: odwrócona Leliwa z gwiazdą o ośmiu promieniach, zgru- powanych po parze promieni równoległych do siebie; poniżej litery

N. S.

P. Z.

6) Nad lunetą piątą medalion podobny do pierwszego, tylko w otoku napis: † S. NORBERTVS.

¹⁾ Na napis ten uwagę moją zwrócił Dr. Tadeusz Estreicher.

7) Między lunetą piątą a szóstą w kartuszu niesymetrycznym napis

ANNO
DOMINI¹⁾
1641²⁾

— Do str. 35. Ul. Kanonicza l. 21. W czasie restauracji kamienicy w kwietniu 1899 r. w posadzce wozowni odgrzebano kilka kamieni z napisami rytymi, użytych jako materyał.

1) Płyta czarna marmurowa, prostokąt wys. 0·32, szer. 0·415 m. z napisem:

Jan Paweł Woronicz
po Stanisławie Szczepanowskim
62^{xi} Biskup Krakowski
Ozdoba Kościoła Polskiego
Literatury pełności
i cierpiącej ludzkości ratunek

2) Płyta marmurowa czarna, prostokąt wys. 0·23 m. szer. 0·87 m., w środku zniszczona, z napisem:

Ad Timocharum Alexandrinum
circa An. 300 : Ant. Chr.:
Cognitor Astrorum . . . elus O! Timochare salve!
Uthereis (sic) ante a . . . s ause sub. re domos.

3) Płyta marmurowa, wys. 0·28 m., szer. 0·80 m. od obu końców bocznych otłuczona, środkiem pęknięta, z napisem:

Ad Hippar. hum Rhodium
circa A. 120 ant. Chr.:
Tu quoque dimens. s Solis Lunaeque recursus
Hipparche! et quol. . . t (sic) Olympus habet.

4) Płyta marmurowa czarna, prostokąt wys. 0·24, szer. 0·66 m. z napisem:

Ad Tychonem Brahe Danum
circa a. 1. 80 p. Chr.
Quasitis veterum et propriis norma Astra subegi
Quanti id? iudicium posteritatis erit

¹⁾ M małeńkie wpisane jest w O.

²⁾ Na tę ozdobę sali i napisy uwagę moją zwrócił Dr Tadeusz Estreicher.

— Do str. 37 (przed placem Groble). Ulica nad Wisłą l. 6 i 7, róg placu Groble. Koszary pociągów wojsk. dyw. I. W głównym dziedzińcu na froncie ryzalitu środkowego, traktu równoległego do Wisły, na I piętrze pomiędzy oknem środkowym a oknem prawem od patrzącego, wmurowana płyta z czarnego marmuru bez ramy, prostokąt wys. 0·83 m., szer. 0·817 m. z napisem wyrytym dość niezręcznie:

VASTAS HAS ÆDES
A° 1779 penitus conflagratas
ELIAS de Granow WODZICKI
Gr̃lis Minor. Polon. Praefectus Crac.
primo possessionis 1783
. . . aere proprio restaurari
et in hunc statum redigi curavit
MDCCLXXXVI
Curante Gasparo Polejowski

— Do str. 38. Ul. Loretańska l. 1. Klasztor OO. Kapucynów. Na dziedzińcu zakratowanym przed kościołem, w pobliżu epitafium Krzyszkierów stoi wolno słup kamienny cylindryczny, zakończony urną. W połowie wysokości słup przerwany jest blokiem sześciennym z czarnego marmuru, którego cztery ściany pionowe pokrywa drobny i gęsty napis wyryty, z powodu zwietrzenia marmuru niemal nieczytelny. Na ścianie zwróconej ku kościołowi doczytać się tylko można:

Pamięć
Piotra Swiderskiego
Pulkownika dawnego Pulku 39° (?) Legionu
Nadwiślańskiego
Który urodził się . . . Marca 1756 r. . .
(dalej 5 wierszy nieczytelnych)
(na końcu 6-go wiersza) . . . w r. 1796 ułab

Strona zwrócona ku ścianie klasztoru i strona odwrócona od kościoła liczą po 14 wierszy nieczytelnych. Strona zwrócona ku kaplicy loretańskiej zawiera koniec napisu w trzech tylko wierszach, z których wyczytać dało się:

.....
..... odłajac cnotliwą duszę po
bożnym westchnieniom litościowych czytelników.

— Do str. 39. Ul. Loretańska l. 1. Klasztor OO. Kapucynów. Posąg ś. Jana Nepomucena nie pochodzi z ulicy Karmelickiej, lecz wystawiony został odrazu na dzisiejszem swoim miejscu w czasie budowy kaplicy Loretańskiej, gdy woda podziemna zalewała roboty około fundamentów. Po wystawieniu figury zalew wody ustał (z zapisek OO. Kapucynów).

Figura zaś ś. Jana Nepomucena usunięta w r. 1883 z okolicy mostku na Rudawie w ulicy Karmelickiej, miała na czterech bokach postumentu wprawione cztery tablice z napisami:

- I. Świętemu Janowi z Nepomuk dobrej sławy Patronowi Czechów i Polaków ta starożytna statua przed r. 1523 już w tem miejscu stojąca ze składek obywateli i obywaterek krakowskich w pamiętnym roku 1815 odnowiona.
- II. Dla obecnych i potomnych niech służy ta wiadomość, że w r. 1801 nabożeństwo i parafia z kościoła ś. Szczepana w Krakowie do kościoła OO. Karmelitów na Piasku przeniesioną została.
- III. Modlitwa: Cudowny Patronie święty daj sławę i powodzenie wzywającym Twej łaski.
- IV. Przypomnienie dla potomnych. W czasie odnowienia tej statuy za panowania Aleksandra Imperatora Wszech Rosyi, Króla polskiego, Królestwo Polskie wskrzeszone i Kraków wolnym ogłoszony został Senat rządzący zaprzysiągł wierność konstytucyi Rzeczypospolitej krakowskiej d. 18 października roku 1815 w kościele Najświętszej Panny Maryi. Oddanie konstytucyi Sejmowi Rzeczypospolitej Krakowskiej d. 11 września 1815 r.

(Czas z r. 1890 Nr. 291, kronika).

Figura z postumentem rozebrana i uszkodzona przeniesioną została na dziedziniec t. zw. plebanii ś. Szczepana przy klasztorze OO. Karmelitów na Piasku. W r. 1896 sam posąg zabrano stąd i ustawiono w ogrodzie przed Nowym kościołem OO. Misyjonarów na Nowej wsi. Tablice zaś z napisami zaginęły bez śladu.

— Do str. 39. Ul. Krupnicza l. 21 (róg ulicy Dolnych młynów). Na ścianie od ulicy Dolnych młynów, przy samym narożniku, do niedawna znajdowała się tablica kamienna z napisem odnoszącym się do powodzi 1813 r. Od lat kilku zniknęła, podobno zakryta warstwą tynku.

— Do str. 41 (po ul. Basztowej). Ul. Warszawska l. 1. Cmentarz kościoła św. Floryana, w murze obwodowym północnym tablica marmurowa czarna prostokątna, wys. 0'61 m., szer. 0'66 m. z napisem rytym:

D. O. M.

MELCHIOR GWOZDZIKOWIC ZSPOCZYWA (sic)

W TYM GROBIE

Z ZOFIĄ MAŁZONKĄ SUPLIKUIĄC TOBIE

KTO PRZECHODZISZ CHCIEJ (sic) WESTCHNAĆ

DO BOGA Z MIŁOŚCI
ABY ZMARŁYCH DOMIESCIŁ RAYSKICH
SZCZĘSLIWOSCI
ZMARŁ
ROKV TYSIĄC SZESCSET SZESCZDZIESIAT SIODMEGO
ŻYCIA SWEGO ROKU 54
DNIA 1 MAIA.

— Do str. 44 (po ulicy Krakowskiej). Kazimierz, ul. Bożego Ciała 26. Klasztor XX. Kanoników regularnych laterańskich Bożego Ciała. Na I piętrze w dużej sieni sklepionej przed refektarzem i mieszkaniem przeora:

1) Tablica marmurowa czarna wmurowana w ścianę między ołtarzykiem a przejściem do zakrystyi. Prostokąt wys. 0·57 m., szer. 0·74 m., bez ram, z obwódką złożoną i rytami w górnych narożnikach godłami, wkręslonemi w koło — na lewo orzeł polski z h. Ciołek na piersiach, na prawo kielich z hostyą. Napis ryty :

MOLENDINUM HOC
REGNANTE SERENMO STANISLAO
AUGUSTO REGE POLONIE M: D. L. & c.
FUNGENTE PROTUNC OFFICIO
MAGNI PROCURATORIS ARCIS CRACOVIEŃ.
ILLRI ADALBERTO KLUSZEWSKI CASTELLANO BIECENSI
EQUITE ORDINIS S. STANISLAI
ET GERENTE PRÆPOSITURAM GNELEM (sic) CANONICORUM
REGU: LATERAŃ: PERILLRI RDÑO (sic) DÑO CAŃ: DONAT: DOBRZAŃSKI
S. T. D. SEXTÆ PARTIS PROUENTUUM EX HOC MOLENDINO
PROVENIENTIUM UNA CUM CONUENTU G^NRILLI¹⁾ (sic) SUO
CASIMIRIÆ AD CRAC: SITO GAUDENTE
A FUNDAMENTIS ERECTUM AŌ: JUBILÆI²⁾ 1776.

2) Tablica druga, tychże rozmiarów i ozdoby, umieszczona w ścianie naprzeciw pierwszej, między stopniami do korytarza klasztornego, a oknem frontowem. Napis:

MOLENDINUM HOC,
REGNANTE SERENMO STANISLAO
AUGUSTO REGE POLONIE (sic) M. DL & c.
FUNGENTE PROTUNC OFFICIO
MAGNI PROCURATORIS ARCIS CRACOVIEŃ.
ILLRI ADALBERTO KLUSZEWSKI CASTELLANO BIECENSI
EQUITÆ (sic) ORDINIS S. STANISLAI,
ET GERENTE PRÆ POSITURAM (sic) GŃLĚM CANONICORUM

1) N wpisane jest w G.

2) Æ początkowo wyryto jako Œ i poprawiono.

REGÛ. LATERAN: PERILLRI RDMO DNO LAURENTIO FLORIDO CHMIELECKI.
S. T L TERTIA (sic) PARTIS PROVENTUUM EX HOC MOLENDINO
PROVENIENTIUM UNA CUM CONVENTU G NILSUO
CASIMIRIA (sic) AD CRAĆ: SITO GAUDENTE
A FUNDAMENTIS ERECTUM ANNO DOMINI, 1769.

Oba powyższe napisy zapewne znajdowały się niegdyś na młynach należących w części do Zgromadzenia XX. kanoników lateraneńskich; były to: młyn za ś. Mikołajem i młyn »piaseczny«; co do tego drugiego nie jest pewnem, czy był na przedmieściu Piasek, t. zw. później »młyn górny« — czy też na posiadłości podmiejskiej »Piaski«. Za tem drugim przypuszczeniem przemawiałyby zapiska z r. 1514 w aktach radzieckich krak. str. 142: »vor sant Niclos Thore bey der Sand-mole«. Nie zachowała się jednak wiadomość, która z tych tablic do którego z młynów się odnosi, ani też kiedy ze swego miejsca usunięte i tutaj wmurowane zostały.

Uwagi o napisach domów krakowskich.

Podał

Leon Sternbach.

Wydane przez Dra Tomkowicza inskrypcyje na budowłach prywatnych i publicznych (str. 1—54 i 321—327), pod względem formy i treści odzwierciedlają często wzory klasyczne; stąd też dla badaczy studyów humanistycznych w Polsce pożądaną będzie wiązanka uwag, wysławiających ważną stronę naszej kultury.

W dosłownem brzmieniu występuje kilka wierszów Vergiliusa, a mianowicie

p. 30 *sacra suosque tibi commendat Troia Penates*

= Aen. II 293, —

p. 31 *fuit Ilium et ingens gloria Teucrorum*

= Aen. II 325 sq., —

p. 35 *procul este profani*

= Aen. VI 258.

Do tej samej kategorii należy myśl: *minus in parvis fortuna furit* (p. 7) wyjęta z tragedyi Seneki *Phaedra* (w. 1124)*), nadto formę zdania ogólnego: *magni animi magnis fiunt honoribus* (p. 29) przybrały słowa *Liviusa* IV 35, 9 *magnos animos magnis honoribus fieri*.

Przysłowie wspomniane przez *Quintiliana* *Inst. Or.* V 11, 41 *ea quoque, quae vulgo recepta sunt, hoc ipso, quod incertum auctorem habent, velut omnium fiunt, quale est: ubi amici, ibi opes**)*, otrzymało p. 6 postać: *ubi opes, ibi amici*, widocznie według wskazówek *Erasma* z *Roterdamu* *Adag.* p. 44***) *verum si quis ad huius seculi mores respiciat, adagium invertendum existimabit: ubi opes, ibi amici*.

*) Różniczkę 'minor' zam. 'minus' przynoszą edycyje nowsze.

**) Por. *Plautus* *Trucul.* 885 *verum est verbum, quod memoratur, ubi amici, esse ibidem opes*.

***) Używam edycyi frankfurckiej z r. 1670 p. t. *Adagia id est proverbiorum, paroemiarum et parabolarum omnium, quae apud Graecos, Latinos, Hebraeos, Arabes etc. in usu fuerunt, collectio absolutissima in locos communes digesta*.

Wyraźne alluzyje do tekstów klasycznych wykazują następujące inskrypcyje:

p. 6 bona opinio, dulcis pecunia

por. Publilius Syrus 62 bona opinio hominum tutior pecunia est
z przypiskami Friedricha p. 126, —

p. 6 nescia torporis virtus

por. Lucanus Phars. I 144 sq: nescia virtus | stare loco, —

p. 34 conscia mens recti omnia ridet

por. Ovidius Fast. IV 311 conscia mens recti famae mendacia ridet,

p. 37 ipsa sibi virtus

por. Claudianus de cons. Mall. Theod. 1 ipsa quidem virtus pretium sibi wraz z heksametrem Siliusa Pun. XIII 663 ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces, —

pewne też prawdopodobieństwo przemawia za tem, że słowa Lucretiusa II 990 omnibus ille idem pater est dały pochop do sentencyi (p. 6): est Iupiter omnibus idem, wreszcie przytoczyć można znamienne paralele do p. 34 virtutis premium gloria. W tem samym bowiem znaczeniu gloria nazywa się virtutis fructus (Cicero Pis. XXIV 57), beneficium (Curtius VIII 18, 18), pretium (Prudentius ad Symmach. II 754 sq.), nie inaczej jako praemium virtutis określony jest honos (Cicero de clar. or. LXXXI 281), co do myśli zupełnie odpowiada Cicero pro Mil. XXXV 97 ex omnibus praemiis virtutis, si esset habenda ratio praemiorum, amplissimum esse praemium gloriam por. jeszcze pro Archia XI 28 nullam enim virtus aliam mercedem laborum periculorumque desiderat praeter hanc laudis et gloriae.

Kilkakrotnie figurują w krakowskich napisach prawidła moralne siedmiu mędrców, które w szacie łacińskiej obiegały nietylko u autorów klasycznych, ale też we wiekach średnich, szczególnie zaś w epoce odrodzenia. Wystarczy zatem zestawić łaciński tekst z pierwowzorami greckimi:

p. 6 infelicitas nemini objicienda

= Pittacus u Laert. Diog. I 78 ἀτυχίαν μὴ ὀνειδίζειν, gdzie μηδενὶ słusznie poprawia Schneider. Zresztą wziętość przepisu ogólnego uzyskała zarazem sentencya Isokratesa ad Demon. 29 μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσσης por. Gnomol. Byzant. 239 u Wachsmutha, Studien zu d. griech. Florilegien (Berlin 1882) p. 204, a w ogólności Brunco, de dictis VII sapientium a Demetrio Phalereo collectis (Acta seminarii philologici Erlangensis vol. III z r. 1884) p. 350 i 364 sq.

p. 34 operosum est cunctis placere

= Solon fr. 7 (Lyr. Gr. II p. 38 Bergk) πᾶσιν ἀδεῖν χαλεπόν. Według innej wersji tę samą myśl głosił Periander por. Stanjek, Quaestionum de sententiarum septem sapientium collectionibus p. I (Wrocław 1891) p. 31, inne świadectwa przytacza mój komentarz do Gnomol. Vatic. 221 ('Wiener Studien' X — 1888 — p. 217).

p. 36 nil est in homine bona mente melius

por. Flor. Monac. 170 (Stobaei Floril. vol. IV p. 280 Meineke) Βίαις

ἐρωτηθεῖς, τί ἄν εἴη ἄριστον ἐν τῷ βίῳ εἶπε συνειδήσεις, eo Ausonius Sept. Sap. I 1 p. 246 (Schenkl) wyraził wierszem: quacnam summa boni est? mens quae sibi conscia recti por. nadto uwagi do Gnom. Vat. 147 (W. St. X p. 32).

Wreszcie i myśl nulla bestia nocentior adulate (p. 29) przypomina tradycją o Biasie, którą zwalcza Płutarch de adul. et amico 19 p. 61 C ὅσον οὐδὲ ὁ Βίας*) ἀπεκρίνατο κελῶς τῷ πωδομένῳ, τί τῶν ζῴων χαλεπώτατόν ἐστιν, ἀποκρινόμενος, ὅτι τῶν μὲν ἀγρίων ὁ τύραννος, τῶν δὲ ἡμέρων ὁ κόλαξ.

Thumaczenie aksjomatu greckiego upatrywać musimy i w napisie: Deo dante nil nocet invidia, którym przed kilku laty zastąpiono dawną inskrypcją: durum a iocundis arceri (p. 34 n. 2) por. Gregorius Nazianzenus Sent. distich. 63 Θεοῦ δίδόντος οὐδὲν ισχύει φθόνος.

Miejsce św. Grzegorza mimowolnie nasuwa myśl o korelacji, jaka zachodzi między napisami naszymi a literaturą kościelną. Otóż z św. Augustyna (Confess. X 3) przepisana jest maksyma: curiosum genus hominum (opuszcza Aug.) ad cognoscendam vitam alienam, desidiosum ad corrigendam suam (p. 7), stosunek do Pisma Świętego unaoeczniają trzy przykłady:

p. 17 non omnem hominem inducas in domum tuam: multae enim sunt insidiae dolosi

= Eccl. XI 31, —

p. 22 utinam saperent et intelligerent et novissima providerent

= Deuteron. XXXII 29, —

p. 29 in te qui sperat, non confunditur

por. Psalm. XXI 6 in te speraverunt et non sunt confusi, oraz XXX I (= LXX 1) in te, Domine, speravi, non confundar.

II.

Dziwić się nie można, że wskutek niedokładnych wiadomości dawniejszych źródeł o inskrypcjach obecnie zaginionych jakoteż wskutek złego stanu istniejących jeszcze napisów otwiera się dość szerokie pole dla domysłów konjekturalnych. W tym kierunku cenna publikaeya Tomkowieza wymaga kilku suplementów:

p. 7 stet domus haec, donec fluctus formica marinos.

Czytaj: marinos. Podobnie wypadły nieraz kreski oznaczające m przy końcu kilku wyrazów n. p. (p. 16) studioru— aeternu— Deu— alma— schola— monumentu.

p. 11 hospes hic Augustus recreando moenia Craci.

Ponieważ chodzi o posła perskiego, konieczną jest lekeya: augustus.

p. 13 arma ferunt pacem, pace pacanda tamen.

Ze względu na myśl i na metrum (pacanda) nieodzowną jest po-

*) Dodaj Sept. sap. conv. 2 p. 147 B. Podobną relacją o Diogenesie z Sinopy przechował Laertius Diogenes VI 51 ἐρωτηθεῖς, τί τῶν θηρίων κάκιστα δάκνει, ἐφη' τῶν μὲν ἀγρίων σικοφάντης, τῶν δὲ ἡμέρων κόλαξ.

prawka: paranda por. Vegetius de re milit. 3 praef. qui desiderat pacem, praeparet bellum. Znany aforyzm: si vis pacem, para bellum nie pochodzi z starożytności por. E. Wölfflin w Sitzungsber. d. bayr. Akad. d. Wissensch. 1887 p. 202.

p. 15 odpaść ma przypisek: 'sic' po formie: 'XII virum', również p. 16 po defensi w zwrocie: defensi Christiani orbis titulo auctior.

p. 15 hanc ante imaginem noctu in somnis (!) orans.

Czytaj: insomnis.

p. 18 Nestoris annosi superasses saecula Ioannes.

Poprawić należy: saecula.

p. 29 imprudensque alceus urget et uxor.

Musimy przyjąć poprawkę imprudens, quem wspomnianą w uw. 1, prócz tego pewną jest moja emendacya: calceus. 'Bucik' i 'żone' w podobny sposób łączy anekdotka u Plutarcha Aemil. Paul. 5 p. 257 Β εοικεν ἀληθείης τις εἶναι λόγος περὶ γάμου λύσεως γενόμενος, ὡς ἀνήρ 'Ρωμαῖος ἀπεπέμπετο γυναῖκα, τῶν δὲ φίλων νουθετούντων αὐτόν 'οὐχὶ σώφρων; οὐκ εὐμορφος; οὐχὶ παιδοποιός'; προτείνας τὸ ὑπόδημα (κάλτιον αὐτὸ 'Ρωμαῖοι κλωσθῆν) εἶπεν 'οὐκ εὐπρεπής οὗτος; οὐ νεορηγής; ἀλλ' οὐκ ἂν εἰδείη τις ὑμῶν, καὶ ὁ τι εἰσὶν βεβαίως μέρος οὐμὸς πούς i Coniug. Praecept. 22 p. 141 A*) ὁ 'Ρωμαῖος ὑπὸ τῶν φίλων νουθετούμενος, ὅτι σώφρονα γυναῖκα καὶ πλουσίαν καὶ ὡραίαν ἀπεπέμψατο, τὸν κάλτιον αὐτοῖς προτείνας, 'καὶ γὰρ οὗτος' ἔφη 'καλὸς ἰδεῖν καὶ καινός, ἀλλ' οὐδεὶς οἶδεν, ὅπου με εἰσβεί'.

p. 51 urywek: adsit quisqu, o którym Łepkowski w inwentarzu zapisał: 'ze składu w Colleg. maius, zapewne z jakiejś bursy' niewątpliwie uznać należy jako fragment napisu: adsit quisquis amicus (p. 6), który według Bruina umieszczony był in foro Cracoviensi.

W końcu dołączam kilka przyczynków krytycznych do uzupełnień Tomkowicza (p. 321 sqq.):

p. 323 czytaj: cognitor astrorum [s]olus, o Timochare, salve!

aetheris ante a[l]io[s] ause sub[i]re domos,

gdzie zmieniłem wyraz aethereis, a w nawiasach uzupełniłem wytarte litery; prozodya solus jest błędną, ale należy ją wziąć na karb wierszoklety. ibid. przywracam następujący dystych:

Tu quoque dimens[u]s solis lunaequae recursus

Hipparche et [stellas] quot[quo]t Olympus habet.

Luki dla stellas nie oznaczył wydawca, następny wyraz ma wygląd: quol...t. ibid. Quaesitis veterum et proprius normae astra subegi.

Widocznie pisać musimy proprii.

*) Interpretacyą łacińską daje Hieronymus adv. Iovin. I 48 legimus quendam apud Romanos nobilem, cum eum amici arguerent, quare uxorem formosam et castam et divitem repudiasset, protendisse pedem et dixisse eis: 'et hic soccus, quem cernitis, videtur vobis novus et elegans, sed nemo scit praeter me, ubi me premat'. Wyrażenia calceus urit o ciasnym trzewiku używa Horatius Epist. I 10, 43.

